Field Study Report on
"Socio Economic and Associated
Characteristics in Erallari village"
is Submitted to the Department
of Geography as a part of BA
4th Semester Geography Practical
Examination, 2022.

Submitted by

Ms. Niha Nath
BA 4th Sem
Geography - HG/RC
Roll No: UA-201-121-0180
Session - 2021-22

Examined
22/6/22

সূচীপত্ৰ

① আৰম্ভণি

② লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য

(ক) আমখোৱা গাঁৱৰ ভৌগোলিক পটভূমি

(খ) গাঁওখনৰ জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ বিতং ভাৱে বুজিবলৈ

(গ) প্ৰচলিত পৰিৱেশ আৰু স্বাস্থ্য সম্পৰ্কীয় সমস্যাৰ স্থিতি অনুসন্ধান কৰাৰ লক্ষ্য

③ পদ্ধতি

④ ফলাফল আৰু আলোচনা ঃ

4.1 জনসংখ্যা

4.2 শিক্ষা

4.3 সা- সুবিধা

4.4 পৰিৱেশিক সমস্যা

4.5 স্বাস্থ্য

4.6 কৃষি

⑤ সামৰণি

1) আৰম্ভণি :

বৰপেটা জিলাৰ সৰুক্ষেত্ৰী মৌজাৰ পৰা প্ৰায় ৩ অৱস্থিত আমখোৱা গাঁওখন এখন ঐতিহ্যমণ্ডিত পুৰণি গাঁও। এই গাঁওখন ভৌগোলিক দিশৰ পৰা বিশাল। এই গাঁওত প্ৰাচীন কালত বাহত সকলে বসতি কৰিছিল। অন্ততঃ সেইবাবে গাঁওখনৰ এটা টুকুৰা বাহতপাৰা নামেৰে পৰিচিত। আনহাতে গাঁওখনত মাছ, গাখীৰ আদি উৎপন্ন আছিল। অমৃত সদৃশ দৈ, দুগ্ধ আদি উৎপন্ন হোৱাৰ বাবে গাঁওখনৰ নাম অমৃতখোৱা আৰু তাৰে পৰা অপভ্ৰংশ হৈ এই গাঁওখন আমখোৱা নামেৰে জনাজাত। আমখোৱা গাঁওখন সকলো সংস্কৃতি কলাৰ পৰা আগবঢ়া। এই গাঁওখনৰ মানুহ প্ৰধানকৈ কৃষিৰ লগত জড়িত। ইয়াৰ উপৰিও গাঁওখনৰ কিছু সংখ্যক মানুহ গাখীৰৰ বিভিন্ন ধৰণৰ ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত।

২. লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য :

(ক) আমখোৱা গাঁৱৰ ভৌগোলিক পটভূমি জানিবলৈ।

(খ) গাঁওখনৰ জনগাঠনিগত বৈশিষ্ট্যবোৰ বিতং ভাৱে বুজিবলৈ।

(গ) প্ৰচলিত পৰিবেশ আৰু স্বাস্থ্য সম্পৰ্কীয় সমস্যাৰ স্থিতি অনুসন্ধান কৰাৰ লক্ষ্য।

. পদ্ধতি ঃ

বৰপেটা জিলাৰ আম্‌খোৱা গাঁৱত বসবাস কৰা অধিবাসী সকলৰ ঘৰত উপস্থিত হৈ পূৰ্বতে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নাৱলীখনৰ প্ৰশ্নসমূহৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি আৰু পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ বিভিন্ন সূত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰি আমি প্ৰশ্নাৱলীখনৰ তথ্যসমূহৰ ফলাফল উলিয়াইছিলো

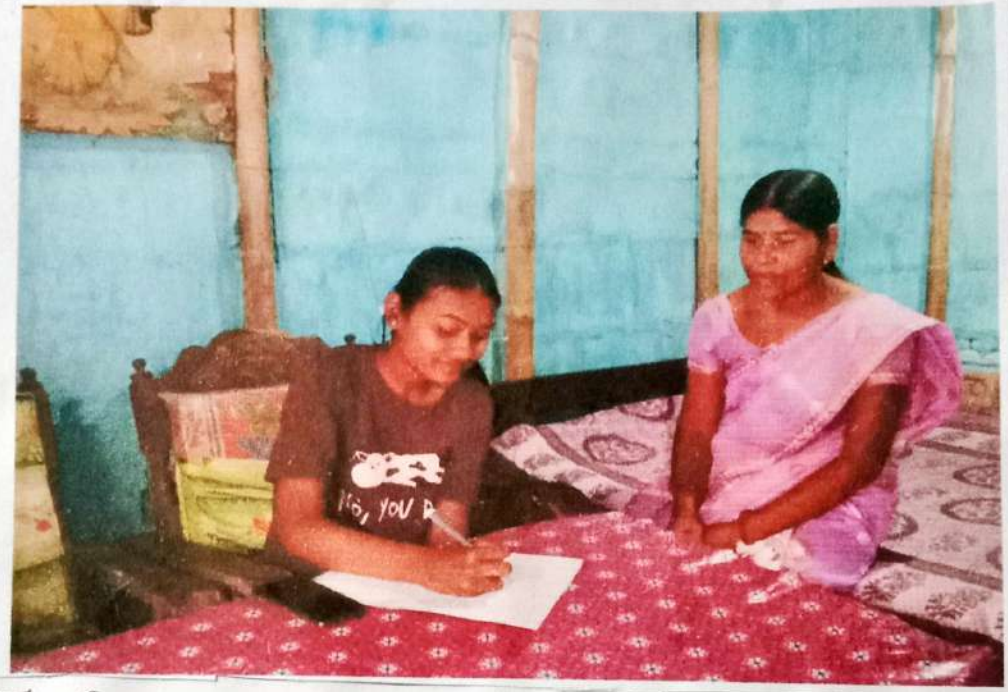

ফলাফল আৰু আলোচনা ঃ

.1 জনসংখ্যা ঃ

আম্‌খোৱা গাঁৱত বাস কৰা কিছু সংখ্যক জনসংখ্যাৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি কিছু জনসংখ্যাৰ তথ্য সংগ্ৰহেৰে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নাৱলীখনৰ তথ্য অনুসৰি আম্‌খোৱাত পুৰুষৰ 37.5% আৰু মহিলা 62.5% ।

জনসংখ্যাৰ দণ্ড চিত্ৰ

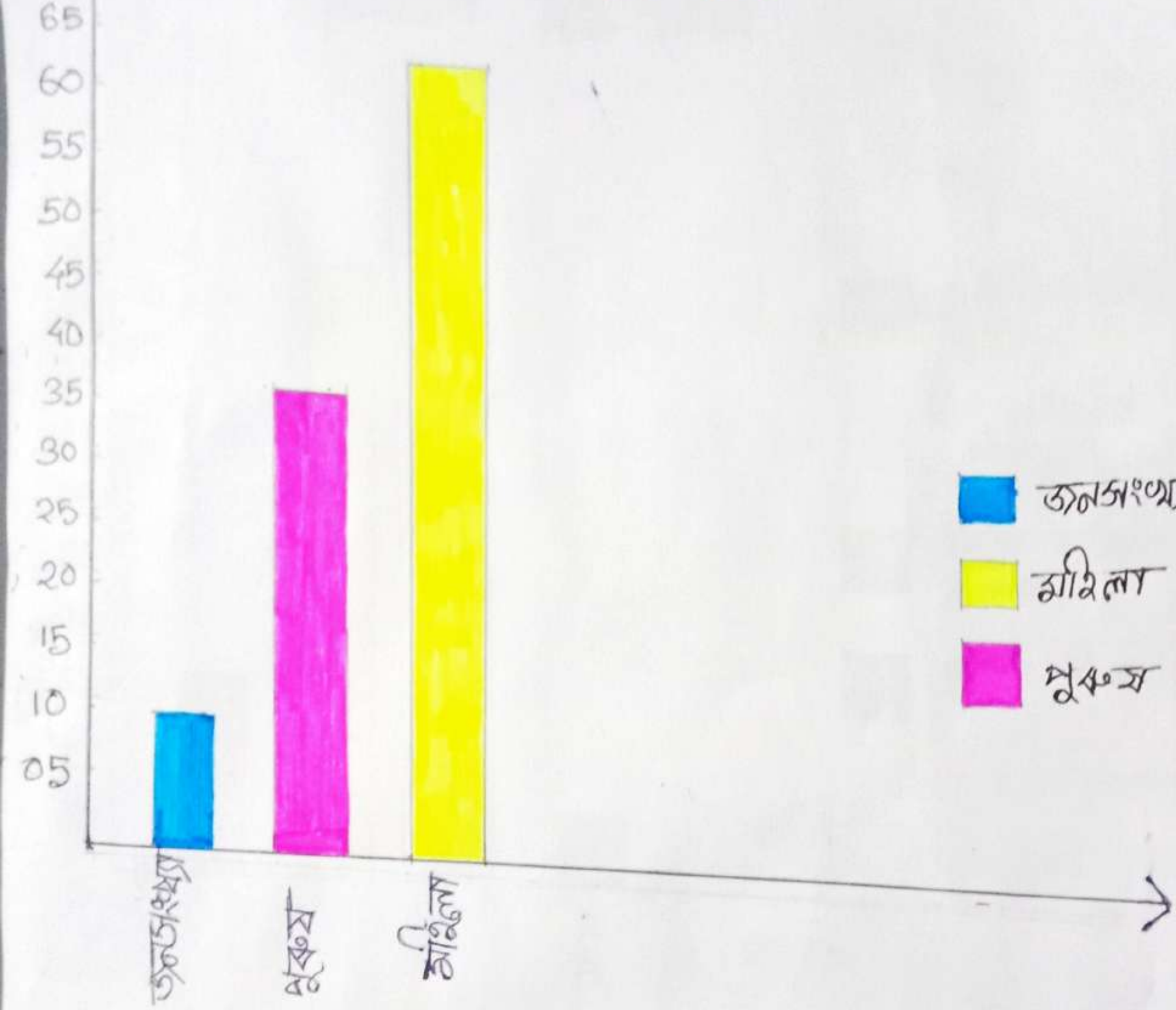

2 শিক্ষা :

আমখোৱা গাঁওখন মাধ্যমিক শিক্ষাৰ ফালৰ-
ৰা কিছু উন্নত যদিও উচ্চ শিক্ষাৰ ফালৰ পৰা
থেষ্ট অনুন্নত। আমাৰ প্ৰশ্নাৱলীসমূহৰ ভিত্তিত মাধ্যমিক
ক্ষা 16.05, উচ্চ মাধ্যমিক শিক্ষা 49.48, উচ্চতৰ
ধ্যমিক 28.30 আৰু স্নাতক 6.06।

শিক্ষাৰ দণ্ড চিত্ৰ

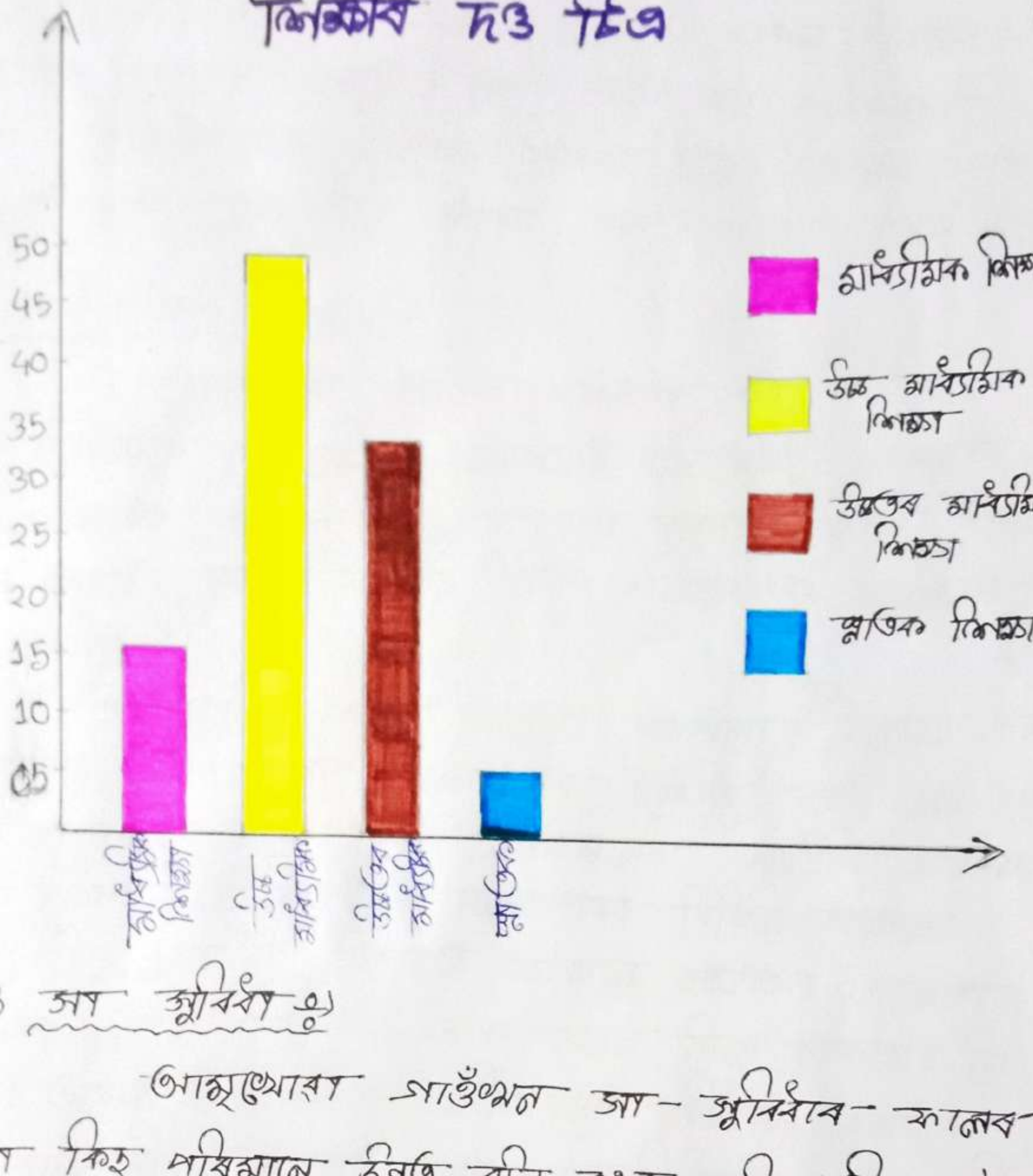

.৩ জল সুবিধা ঃ

আমখোৱা গাঁওখন জল- সুবিধাৰ ফালৰ- পৰা কিছু পৰিমানে উন্নতি লাভ ক'ৰ পাৰি । কিন্তু বৰ্তমান সময়ত প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ যি উন্নতি তাৰ ফলাফলস্বৰূপে সকলোবোৰ জল- সুবিধা এই গাঁওখনত দেখা পোৱা যায় । উদাহৰণস্বৰূপে আমি প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নাৱলীখনৰ তথ্য সংগ্ৰহৰ ভিত্তিত এই গাঁওত চলমান পানীৰ সুবিধা

...লাত ইয়াৰ মানুহৰ সাধাৰণ বেমাৰ হলেও অন্য ঠাইলৈ যাব-লগীয়া হয়।

প্ৰতিয়াত, আমি প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নাৱলীসমূহৰ ভিত্তিত ডায়েবেটিচ ৰোগত আক্ৰান্ত হোৱা লোকৰ সংখ্যা 3.125% আৰু চাঁদি হোৱা লোকৰ সংখ্যা 31.25% আৰু বেমাৰৰ ক্ষেত্ৰত জ্বৰ থকা লোকৰ সংখ্যা 15.625% আৰু গেষ্ট্ৰিক থকা লোকৰ সংখ্যা 31.25% আৰু কাহ থকা লোকৰ সংখ্যা 6.25% আৰু পেটৰ বিষ থকা লোকৰ সংখ্যা 6.25% আৰু কোভিড 19 থকা লোকৰ সংখ্যা .25%।

স্তম্ভ- দণ্ড চিত্ৰ

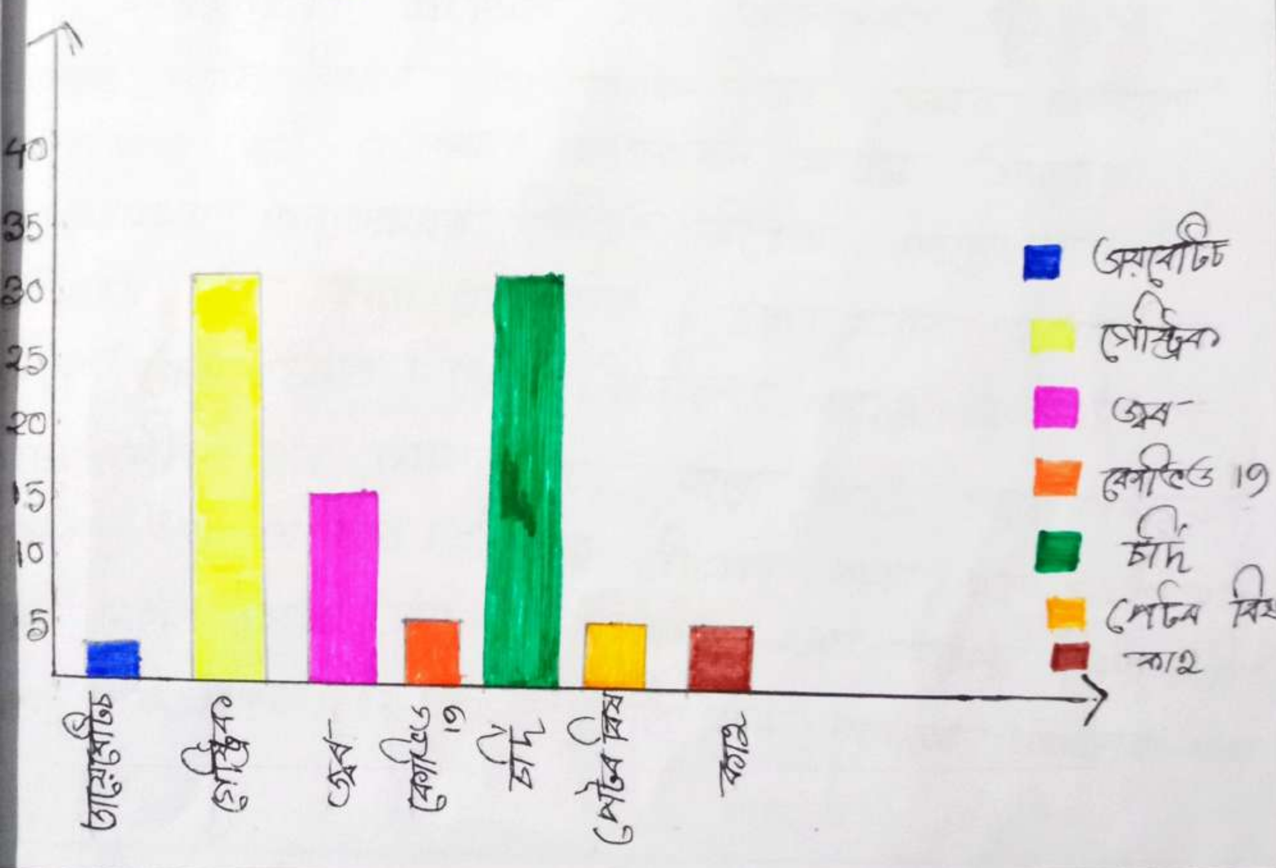

কৃষি ঃ

আমাৰ গাঁওত বাস কৰা বেছি সংখ্যক লোক কৃষি
ৰ লগত জড়িত। বিভিন্ন প্ৰক্ৰিয়াৰে এই লোক সমূহে
তি-নীতি কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰি আছে। যেনে-শাক-
চলি, ফল-মূল, ধান, সৰিয়হ আদি বিভিন্ন ধৰণৰ খেতিৰ-
ত সাধাৰ খাই আছে। যাৰ জৰিয়তে এই গাঁওৰ
সকলে কৃষিকৰ্মৰ জৰিয়তে আৰ্থিকভাৱে লাভান্বিত হৈ
ছে। আমি যতোৰা তথ্য সমূহৰ ভিত্তিত কৃষিভূমি
0.05। ইয়াৰ ভিত্তিত কিছুমান লোকেহে বিভিন্ন ধৰণৰ
ৰ যেনে- ৰাসায়নিক সাৰ, জৈৱিক সাৰ, কীটনাশক দ্ৰব্য,
বিয়া আদি ব্যৱহাৰ কৰে।

সামৰণি

আমাৰ গাঁওখন এখন আদৰ্শবান গাঁও। এই
খনত বিভিন্ন ধৰণৰ ভাল আৰু বেয়া দিশৰ প্ৰভাৱো
য় যায়। এই গাঁওখনৰ প্ৰত্যেকজন মানুহে আমাৰ
ৱলীখনৰ প্ৰশ্নসমূহৰ ভিত্তিত উল্লেখ কৰিছে যে এই
ওখনত এটা ভাল খুটিজোপাল, উন্নত মানৰ যাতায়াত
স্থা হোৱা উচিত। খেল-ধেমালিৰ দিশতো এই গাঁওখন
সম্ভাৱীৰ হ'ব লাগে, যাৰ বাবে ইয়াত সৰু পৰ্যায়ৰ
- সুবিধাৰ প্ৰয়োজন। কিছুমান দিশৰ পৰা এই গাঁওখন
ত যদিও আন কিছুমান দিশৰ পৰা যথেষ্ট পিছ পৰি-
ছে। উদাহৰণস্বৰূপে, ইয়াত অতি উচ্চ পৰ্যায়ৰ শিক্ষাৰ পৰা

বস্তুতো ছাত্র-ছাত্রী বঞ্চিত হৈ আছে। কিয়নো আমাৰ
বিদ্যালয়বোৰৰ তথ্যসমূহৰ ভিত্তিত এই ছাত্ৰসকলৰ উচ্চ
শিক্ষাৰ হাৰ অতি নিম্ন মানদণ্ডৰ দেখা পোৱা গৈছে।
কিন্তু ইয়াতো উন্নত আ-সুবিধাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয় তেতিয়া
মানুহখিনি ছাত্ৰসকল এখন উন্নত আৰু আত্মনিৰ্ভৰ-ছাত্ৰ
সমাজ পৰিচালিত হৈ পোহৰৰ বাটেৰে আগবাঢ়িব
পাৰিব।

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

Questionnaire (প্ৰশ্নাৱলী)

1. Name নাম শ্ৰীপ্ৰদীপ তালুকদাৰ
2. Date তাৰিখ 03/9/2023
3. Caste জাতি কায়স্থ
4. Religion ধৰ্ম হিন্দু
5. Latitude অক্ষাংশ ২৬.৩৪°
   Longitude দ্ৰাঘিমাংশ ৯১.২৪°
6. Village name গাওঁৰ নাম আমঝোৰা
7. Monthly Family Income উপাৰ্জন ১১,০০০
8. Monthly Family Expenditure খৰচ ৯,০০০

9. Family details পৰিয়ালৰ বিৱৰণ:

Name নাম	Age বয়স	Education শিক্ষা	Skills দক্ষতা	Occupation জীৱিকা	Income উপাৰ্জন
শ্ৰীপ্ৰদীপ তালুকদাৰ	৪১	দশম	নাই	দিন হাজিৰা	১১,০০০
শ্ৰীপ্ৰতিভা তালুকদাৰ	৩৬	দশম	টেইলৰ	নাই	নাই
শ্ৰীপ্ৰমোদ তালুকদাৰ	১৮	দ্বাদশ	কলা	নাই	নাই
শ্ৰীনেহা তালুকদাৰ	১১	ষষ্ঠ	কলা	নাই	নাই

10. Land Information ভূমিৰ তথ্য:

Agricultural land কৃষিভূমি	নাই
Non-agricultural land অকৃষিভূমি	১ কঠা
Do you use fertilizer আপুনি সাৰ ব্যৱহাৰ কৰে নেকি	নকৰে
Did you receive any training on agriculture আপুনি কৃষিৰ ওপৰত কোনো প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছিল নেকি	নাই কৰা
Soil fertility মাটিৰ উৰ্বৰতা	নাই
Irrigated জলসিঞ্চিত	নাই

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

11. Infrastructure and facilities আন্তঃগাঁথনি আৰু সুবিধাসমূহ:

Supply drinking water চৰকাৰৰ দ্বাৰা খোৱা পানী যোগান ধৰা হয় নে নহয়	নহয়
Well কুৱা	নাই
Hand Pump দমকল	দুট আছে
Running water facility চলমান পানীৰ সুবিধা	নাই
Electricity বিদ্যুতৰ সুবিধা	আছে
Health facility স্বাস্থ্য সুবিধা	আছে
Primary school প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	আছে [৪০১১ নং বামুণপাৰা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়
Secondary school উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	আছে [অমৃতখোৱা উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়
College মহাবিদ্যালয়	আছে [বাপুজী মহাবিদ্যালয়
Television দূৰদৰ্শন	আছে (1)
Mobile ম'বাইল	আছে (৩)
Bicycle চাইকেল	আছে (২)
Motorcycle মটৰচাইকেল	
Distance from Pakka road পকা পথৰ পৰা দূৰত্ব	৭০০ মিটাৰ
House type ঘৰৰ প্ৰকাৰ	কেচা

12. Population characteristics জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

Age at death মৃত্যুৰ বয়স	
Cause of death মৃত্যুৰ কাৰণ	
Age at Marriage বিবাহৰ বয়স	২১
Number of Children শিশুৰ সংখ্যা	২ টা

13. Livestock পশুপালন:

Cow গৰু	নাই
Buffalo ম'হ	নাই
Goat ছাগলী	নাই
Duck হাঁহ	নাই
Chicken মুৰ্গী	নাই
Pig গাহৰি	নাই
Any other অন্য যিকোনো	নাই

14. Losses due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা লোকচান:

Any damage to house ঘৰৰ ক্ষতি...... হোৱা নাই ......

Loss in terms of money ধনৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ...... হোৱা নাই ......

Diseases due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা ৰোগ......

Damage to crops শস্যৰ ক্ষতি ...... হোৱা নাই ......

Loss in terms of education শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ...... হোৱা নাই ......

Any other loss অন্য যিকোনো লোকচান ...... হোৱা নাই ......

Any assistance was given by the government to flood-affected people?
বানপীড়িত লোকসকলক চৰকাৰে কিবা সহায় কৰিছে নেকি? ...... নাই কৰা ......

15. Any prevailing social problem in your locality?
আপোনাৰ এলেকাত কোনো প্ৰচলিত সামাজিক সমস্যা আছে নেকি? ...... আছে। যাতিয়াতিৰ সমস্যা। ......

16. Any other important issue you want to raise?
আপুনি উত্থাপন কৰিব বিচৰা আন কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়? ...... ৰাস্তাবোৰ পকী হ'ব লাগে ......

17. Did you notice any impact of climate change? If yes, what are the things you have noticed or experienced?
আপুনি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ কোনো প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিছে নেকি? যদি হয়, আপুনি লক্ষ্য কৰা বা অনুভৱ কৰা প্ৰভাৱ সমূহ কি? বসন্তৰ, পৰিমাণ বেছি বেলা দেখা যায়, আনফালে বৰষুণ পৰিমাণ বেছি হৈছে যাৰ মানুহৰ স্বাস্থ্যৰ অসুবিধা হৈছে।

18. What are the things you have done to conserve our environment?
আমাৰ পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ বাবে আপুনি কি কি কৰিছে? ঘৰৰ চাৰিওফাল পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখিছে।

19. Have any of your family members tried of getting new knowledge and skills from online courses and materials?
আপোনাৰ পৰিয়ালৰ কোনো সদস্যই অনলাইন পাঠ্যক্ৰম আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন জ্ঞান আৰু দক্ষতা গ্ৰহণ কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে নেকি? কৰিছে

20. Diseases ৰোগ

Malaria মেলেৰিয়া	নাই
COVID-19 কোভিড-19	নাই
Common cold সাধাৰণ চৰ্দি	আছে
Gastric problem গেষ্ট্ৰিকৰ সমস্যা	আছে
Cancer কৰ্কট ৰোগ	নাই
Diabetes ডায়েবেটিচ	নাই
Others অন্যান্য	

21. Personal Observation ব্যক্তিগত পৰ্যবেক্ষণ

Nita Nath

Name and Signature of the data collector
তথ্য সংগ্ৰাহকৰ নাম আৰু স্বাক্ষৰ

Questionnaire (প্ৰশ্নাৱলী)

1. Name নাম শ্ৰীদামোদৰ তালুকদাৰ
2. Date তাৰিখ 06/[illegible]/2023
3. Caste জাতি ব্ৰাহ্মণ
4. Religion ধৰ্ম হিন্দু
5. Latitude অক্ষাংশ 26.34°
   Longitude দ্ৰাঘিমাংশ ৯১.24°
6. Village name গাওঁৰ নাম উত্তৰ মোহাৰী
7. Monthly Family Income উপাৰ্জন b,000
8. Monthly Family Expenditure খৰচ 6,000

9. Family details পৰিয়ালৰ বিৱৰণ:

Name নাম	Age বয়স	Education শিক্ষা	Skills দক্ষতা	Occupation জীৱিকা	Income উপাৰ্জন
শ্ৰীদামোদৰ তালুকদাৰ	৪৫	দশম	নাই	দোকানী	b,000
শ্ৰীৰবিতা তালুকদাৰ	৩৯	অষ্টম	নাই	নাই	নাই
শ্ৰীমৌচুমী তালুকদাৰ	১৬	একাদশ	নাই	নাই	নাই
শ্ৰীতন্ময় তালুকদাৰ	১৩	সপ্তম		নাই	নাই

10. Land Information ভূমিৰ তথ্য:

Agricultural land কৃষিভূমি	নাই
Non-agricultural land অকৃষিভূমি	১ কোঠা
Do you use fertilizer আপুনি সাৰ ব্যৱহাৰ কৰে নেকি	নকৰো
Did you receive any training on agriculture আপুনি কৃষিৰ ওপৰত কোনো প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছিল নেকি	কৰা নাই
Soil fertility মাটিৰ উৰ্বৰতা	নাই
Irrigated জলসিঞ্চিত	নাই

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

11. Infrastructure and facilities আন্তঃগাঁথনি আৰু সুবিধাসমূহ:

Supply drinking water চৰকাৰৰ দ্বাৰা খোৱা পানী যোগান ধৰা হয় নে নহয়	নাই
Well কুৱা	নাই
Hand Pump দমকল	আছে
Running water facility চলমান পানীৰ সুবিধা	নাই
Electricity বিদ্যুতৰ সুবিধা	আছে
Health facility স্বাস্থ্য সুবিধা	আছে
Primary school প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	আছে [১০১১ নং বায়ভগাবাৰী প্ৰাথমিক বিদ্যালয়
Secondary school উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	আছে [আমখোৱা উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়
College মহাবিদ্যালয়	আছে [বাপুজী মহাবিদ্যালয়
Television দূৰদৰ্শন	আছে (1)
Mobile ম'বাইল	আছে (২)
Bicycle চাইকেল	আছে
Motorcycle মটৰচাইকেল	নাই
Distance from Pakka road পকা পথৰ পৰা দূৰত্ব	৭০০ মিটাৰ
House type ঘৰৰ প্ৰকাৰ	কেচা

12. Population characteristics জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

Age at death মৃত্যুৰ বয়স	
Cause of death মৃত্যুৰ কাৰণ	
Age at Marriage বিবাহৰ বয়স	৩৩
Number of Children শিশুৰ সংখ্যা	২

13. Livestock পশুপালন:

Cow গৰু	নাই
Buffalo ম'হ	নাই
Goat ছাগলী	নাই
Duck হাঁহ	নাই
Chicken মুৰ্গী	আছে
Pig গাহৰি	নাই
Any other অন্য যিকোনো	নাই

14. Losses due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা লোকচান:

Any damage to house ঘৰৰ ক্ষতি ....হোৱা নাই....

Loss in terms of money ধনৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ....হোৱা নাই....

Diseases due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা ৰোগ....

Damage to crops শস্যৰ ক্ষতি ....হোৱা নাই....

Loss in terms of education শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ....হোৱা নাই....

Any other loss অন্য যিকোনো লোকচান ....হোৱা নাই....

Any assistance was given by the government to flood-affected people?
বানপীড়িত লোকসকলক চৰকাৰে কিবা সহায় কৰিছে নেকি? ....

15. Any prevailing social problem in your locality?
আপোনাৰ এলেকাত কোনো প্ৰচলিত সামাজিক সমস্যা আছে নেকি? ....কৰ্মসংস্থাপনৰ সমস্যা, বানপানীৰ সমস্যা, যাতায়াতৰ সমস্যা....

16. Any other important issue you want to raise?
আপুনি উত্থাপন কৰিব বিচৰা আন কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়? ....ড্ৰেইনবোৰ পকী হব লাগে....

17. Did you notice any impact of climate change? If yes, what are the things you have noticed or experienced?
আপুনি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ কোনো প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিছে নেকি? যদি হয়, আপুনি লক্ষ্য কৰা বা অনুভৱ কৰা প্ৰভাৱ সমূহ কি? কৰিছোঁ। সময়মতে বৰষুণ নহয়, গৰমৰ বাবে মানুহৰ স্বাস্থ্যৰ বহুতো ক্ষতি হৈছে।

18. What are the things you have done to conserve our environment?
আমাৰ পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ বাবে আপুনি কি কি কৰিছে? বৃক্ষ ৰোপন, প্লাষ্টিক বৰ্জন,

19. Have any of your family members tried of getting new knowledge and skills from online courses and materials?
আপোনাৰ পৰিয়ালৰ কোনো সদস্যই অনলাইন পাঠ্যক্ৰম আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন জ্ঞান আৰু দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে নেকি? কৰিছে

20. Diseases ৰোগ

Malaria মেলেৰিয়া	নাই
COVID-19 কোভিড-19	নাই
Common cold সাধাৰণ চৰ্দি	আছে
Gastric problem গেষ্ট্ৰিকৰ সমস্যা	আছে
Cancer কৰ্কট ৰোগ	নাই
Diabetes ডায়েবেটিচ	নাই
Others অন্যান্য	জ্বৰ

21. Personal Observation ব্যক্তিগত পৰ্যবেক্ষণ

শ্ৰীকং কমল তালুকদাৰ
Name and Signature of the data collector
তথ্য সংগ্ৰাহকৰ নাম আৰু স্বাক্ষৰ

Questionnaire (প্ৰশ্নাৱলী)

1. Name নাম ......শ্ৰীবিনয় তালুকদাৰ......
2. Date তাৰিখ.০৬/০৭/২০২৩......
3. Caste জাতি......অনুসূচিত......
4. Religion ধৰ্ম......হিন্দু......
5. Latitude অক্ষাংশ ......২৬.৩৪°......
   Longitude দ্ৰাঘিমাংশ ..৯১.২৪°......
6. Village name গাওঁৰ নাম ......আমৃত্যোৰা......
7. Monthly Family Income উপাৰ্জন..১২,০০০......
8. Monthly Family Expenditure খৰচ..১০,০০০......

9. Family details পৰিয়ালৰ বিৱৰণ:

Name নাম	Age বয়স	Education শিক্ষা	Skills দক্ষতা	Occupation জীৱিকা	Income উপাৰ্জন
শ্ৰীবিনয় তালুকদাৰ	৩৫	দ্বাদশ	নাই	দিন হাজিৰা	১২,০০০
শ্ৰীতুলি তালুকদাৰ	২৯	H.S PASS	টেইলৰ	নাই	নাই

10. Land Information ভূমিৰ তথ্য:

Agricultural land কৃষিভূমি	নাই
Non-agricultural land অকৃষিভূমি	১ কেঠা
Do you use fertilizer আপুনি সাৰ ব্যৱহাৰ কৰে নেকি	নকৰো
Did you receive any training on agriculture আপুনি কৃষিৰ ওপৰত কোনো প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছিল নেকি	নাই পোৱা
Soil fertility মাটিৰ উৰ্বৰতা	নাই
Irrigated জলসিঞ্চিত	নাই

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

11. Infrastructure and facilities আন্তঃগাঁথনি আৰু সুবিধাসমূহ:

Supply drinking water চৰকাৰৰ দ্বাৰা খোৱা পানী যোগান ধৰা হয় নে নহয়	নহয়
Well কুঁৱা	নাই
Hand Pump দমকল	আছে
Running water facility চলমান পানীৰ সুবিধা	নাই
Electricity বিদ্যুতৰ সুবিধা	আছে
Health facility স্বাস্থ্য সুবিধা	আছে
Primary school প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	আছে [৩০৯১ নং ৰামভঁৰাৰা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়
Secondary school উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	আছে [আগুখোৰা উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়
College মহাবিদ্যালয়	আছে [বাপুজী মহাবিদ্যালয়
Television দূৰদৰ্শন	নাই
Mobile ম'বাইল	আছে (২)
Bicycle চাইকেল	নাই
Motorcycle মটৰচাইকেল	আছে (1)
Distance from Pakka road পকা পথৰ পৰা দূৰত্ব	৭০০ মিটাৰ
House type ঘৰৰ প্ৰকাৰ	কেঁচা

12. Population characteristics জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

Age at death মৃত্যুৰ বয়স	
Cause of death মৃত্যুৰ কাৰণ	
Age at Marriage বিবাহৰ বয়স	২৮
Number of Children শিশুৰ সংখ্যা	০

13. Livestock পশুপালন:

Cow গৰু	নাই
Buffalo ম'হ	নাই
Goat ছাগলী	নাই
Duck হাঁহ	নাই
Chicken মুৰ্গী	নাই
Pig গাহৰি	নাই
Any other অন্য যিকোনো	নাই

14. Losses due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা লোকচান:
Any damage to house ঘৰৰ ক্ষতি হোৱা নাই

Loss in terms of money ধনৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান হোৱা নাই
Diseases due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা ৰোগ

Damage to crops শস্যৰ ক্ষতি হোৱা নাই

Loss in terms of education শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান হোৱা নাই

Any other loss অন্য যিকোনো লোকচান হোৱা নাই

Any assistance was given by the government to flood-affected people?
বানপীড়িত লোকসকলক চৰকাৰে কিবা সহায় কৰিছে নেকি? নাই কৰা

15. Any prevailing social problem in your locality?
আপোনাৰ এলেকাত কোনো প্ৰচলিত সামাজিক সমস্যা আছে নেকি? আছে। কৰ্মসংস্থাপনৰ সমস্যা, যাতায়াতৰ সমস্যা

16. Any other important issue you want to raise?
আপুনি উত্থাপন কৰিব বিচৰা আন কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়? গাঁওৰ ভিতৰৰ ৰাস্তাবোৰ পকী হব লাগে

Department of Geography
Bapujee College, Saruksheti

17. Did you notice any impact of climate change? If yes, what are the things you have noticed or experienced?
আপুনি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ কোনো প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিছে নেকি? যদি হয়, আপুনি লক্ষ্য কৰা বা অনুভৱ কৰা প্ৰভাৱ সমূহ কি? বৰষুণৰ পৰিমাণ বেচি হোৱা দেখা গৈছে। আনহাতে সময় প্ৰকাৰ বৰষুণ বেচি পৰিছে যাৰ ফলত মানুহৰ স্বাস্থ্য ক্ষতি হৈছে।

18. What are the things you have done to conserve our environment?
আমাৰ পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ বাবে আপুনি কি কি কৰিছে? প্লাষ্টিক বৰ্জন

19. Have any of your family members tried of getting new knowledge and skills from online courses and materials?
আপোনাৰ পৰিয়ালৰ কোনো সদস্যই অনলাইন পাঠ্যক্ৰম আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন জ্ঞান আৰু দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে নেকি? কৰিছে

20. Diseases ৰোগ

Malaria মেলেৰিয়া	নাই
COVID-19 কোভিড-19	নাই
Common cold সাধাৰণ চৰ্দি	আছে
Gastric problem গেষ্ট্ৰিকৰ সমস্যা	আছে
Cancer কৰ্কট ৰোগ	নাই
Diabetes ডায়েবেটিচ	নাই
Others অন্যান্য	

21. Personal Observation ব্যক্তিগত পৰ্যবেক্ষণ

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

Questionnaire (প্ৰশ্নাৱলী)

1. Name নাম শ্ৰীনৰ্মদা ডেকা
2. Date তাৰিখ ০৬/০২/২০২৬
3. Caste জাতি সাধাৰণ
4. Religion ধৰ্ম হিন্দু
5. Latitude অক্ষাংশ ২৬.৩৪°
   Longitude দ্ৰাঘিমাংশ ৯১.২৪°
6. Village name গাওঁৰ নাম আম্ৰখোৱা
7. Monthly Family Income উপাৰ্জন ৫,০০০
8. Monthly Family Expenditure খৰচ ৬,০০০

9. Family details পৰিয়ালৰ বিৱৰণ:

Name নাম	Age বয়স	Education শিক্ষা	Skills দক্ষতা	Occupation জীৱিকা	Income উপাৰ্জন
শ্ৰীনৰ্মদা ডা ডেকা	৬০	সাক্ষৰ	[illegible]	[illegible]	৫,০০০
শ্ৰীমং কমলজ্যোতি ডেকা	২৯	H.S PASS	নাই	দিন হাজিৰা	৮,০০০

10. Land Information ভূমিৰ তথ্য:

Agricultural land কৃষিভূমি	আছে। ২ বিঘা
Non-agricultural land অকৃষিভূমি	১ কোঠা
Do you use fertilizer আপুনি সাৰ ব্যৱহাৰ কৰে নেকি	নকৰো
Did you receive any training on agriculture আপুনি কৃষিৰ ওপৰত কোনো প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছিল নেকি	নাই পোৱা
Soil fertility মাটিৰ উৰ্বৰতা	আছে
Irrigated জলসিঞ্চিত	নাই

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

11. Infrastructure and facilities আন্তঃগাঁথনি আৰু সুবিধাসমূহ:

Supply drinking water চৰকাৰৰ দ্বাৰা খোৱা পানী যোগান ধৰা হয় নে নহয়	নহয়
Well কুঁৱা	নাই
Hand Pump দমকল	আছে
Running water facility চলমান পানীৰ সুবিধা	নাই
Electricity বিদ্যুতৰ সুবিধা	আছে
Health facility স্বাস্থ্য সুবিধা	আছে
Primary school প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	আছে [২০১১ নং বামুণআবা প্ৰাথমিক বিদ্যালয়
Secondary school উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	আছে [আমগুৰি উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়
College মহাবিদ্যালয়	আছে [বাপুজী মহাবিদ্যালয়
Television দূৰদৰ্শন	আছে (1)
Mobile ম'বাইল	আছে (২)
Bicycle চাইকেল	আছে (1)
Motorcycle মটৰচাইকেল	আছে (1)
Distance from Pakka road পকা পথৰ পৰা দূৰত্ব	৭০৫ মিটাৰ
House type ঘৰৰ প্ৰকাৰ	পকী

2. Population characteristics জনসংখ্যাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

Age at death মৃত্যুৰ বয়স	
Cause of death মৃত্যুৰ কাৰণ	
Age at Marriage বিবাহৰ বয়স	২৪
Number of Children শিশুৰ সংখ্যা	এটা

Department of Geography
Bapujee College, Sarukshetri

13. Livestock পশুপালন:

Cow গৰু	নাই
Buffalo ম'হ	নাই
Goat ছাগলী	নাই
Duck হাঁহ	নাই
Chicken মুৰ্গী	আছে
Pig গাহৰি	নাই
Any other অন্য যিকোনো	মাৰ .

14. Losses due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা লোকচান:

Any damage to house ঘৰৰ ক্ষতি...... হোৱা নাই

Loss in terms of money ধনৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ...... হোৱা নাই

Diseases due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা ৰোগ...... কাঁহ, জ্বৰ, চৰ্দি

Damage to crops শস্যৰ ক্ষতি ...... হোৱা নাই

Loss in terms of education শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান ...... হোৱা নাই

Any other loss অন্য যিকোনো লোকচান ...... হোৱা নাই

Any assistance was given by the government to flood-affected people?
বানপীড়িত লোকসকলক চৰকাৰে কিবা সহায় কৰিছে নেকি? ...... কৰা নাই

15. Any prevailing social problem in your locality?
আপোনাৰ এলেকাত কোনো প্ৰচলিত সামাজিক সমস্যা আছে নেকি? ...... আছে, কৰ্মসংস্থাপনৰ সমস্যা ।

16. Any other important issue you want to raise?
আপুনি উত্থাপন কৰিব বিচৰা আন কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়? ...... ড্ৰেইনবোৰ পকী হ'ব লাগে

17. Did you notice any impact of climate change? If yes, what are the things you have noticed or experienced?
আপুনি জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ কোনো প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিছে নেকি? যদি হয়, আপুনি লক্ষ্য কৰা বা অনুভৱ কৰা প্ৰভাৱ সমূহ কি? কৰিছো । সময়মতে বতৰ সলনি হৈ থাকে যাৰে মানুহৰ বহুতো স্বাস্থ্য ক্ষতি হৈছে ।

18. What are the things you have done to conserve our environment?
আমাৰ পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ বাবে আপুনি কি কি কৰিছে? বৰ্তমানলৈকে একো কৰা নাই

19. Have any of your family members tried of getting new knowledge and skills from online courses and materials?
আপোনাৰ পৰিয়ালৰ কোনো সদস্যই অনলাইন পাঠ্যক্ৰম আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন জ্ঞান আৰু দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে নেকি? কৰা নাই

20. Diseases ৰোগ

Malaria মেলেৰিয়া	নাই
COVID-19 কোভিড-19	নাই
Common cold সাধাৰণ চৰ্দি	আছে
Gastric problem গেষ্ট্ৰিকৰ সমস্যা	আছে
Cancer কৰ্কট ৰোগ	নাই
Diabetes ডায়েবেটিচ	নাই
Others অন্যান্য	

21. Personal Observation ব্যক্তিগত পৰ্যবেক্ষণ তাঁতশাল,

Field Study Report on

"Socio Economic and Associated Characteristics in Erattari village" is submitted to the Department of Geography as a part of BA 4th Semestere Geography Preactical Examination, 2022.

Submitted by -

Ms Upama Deka

BA 4th Semester

Geography HG/RC

Roll No. : UA-201-121-0244

Session : 2021-22.

Examined

22/6/22

সূচী পত্ৰ

1 আৰম্ভণি

2. লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য

3. ক) একাধাৰী গাঁওৰ ভৌগোলিক পটভূমি জানিবলৈ।

খ) গাঁওখনৰ জনসাধাৰণৰ বৈশিষ্ট্য বোৰ জানিবলৈ।

গ) প্ৰচলিত পৰিৱেশৰ আৰু স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় সমস্যাৰ প্ৰকৃতি অনুসন্ধান কৰাৰ লক্ষ্য

4. পদ্ধতি:-

5. ফলাফল আৰু আলোচনা :-

4.1 জনসংখ্যা

4.2 শিক্ষা

4.3 পা-সুবিধা

4.4 পৰিৱেশৰ সমস্যা

4.5 স্বাস্থ্য

4.6 কৃষি

6. সামৰণি।

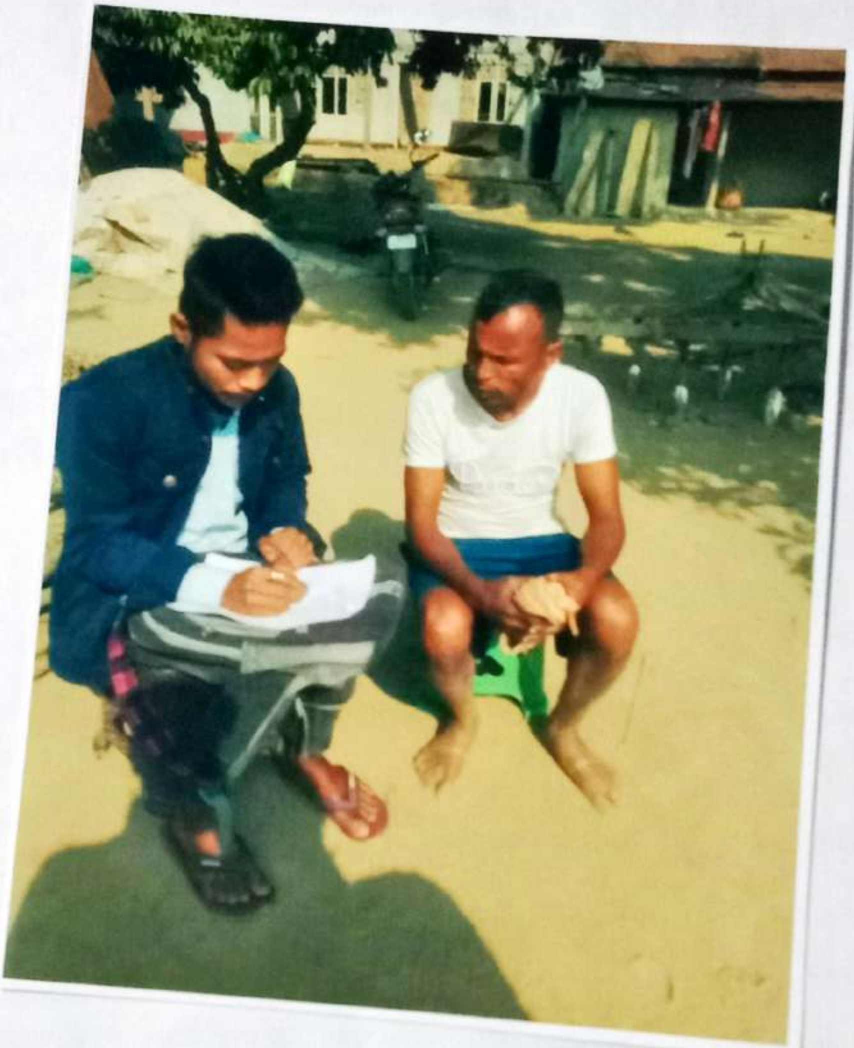

EXAMINED

১/অৱস্থিতি:- বৰপেটা জিলাৰ পূৰ্ব প্ৰান্তত অৱস্থিত শ্ৰী শ্ৰী শংকৰদেৱৰ দ্বাৰা স্থাপন কৰা অৰাধাৰী পাত্ৰ- এখন পুৰণি সত্ৰ, সত্ৰ খনৰ চাৰিসীমা হ'ল - পূৱে নেউলাবাৰী, পশ্চিমে হাবিভাঙা উত্তৰে কাৰিমাৰী আৰু দক্ষিণে বাঘমাৰা। অৰাধাৰী পাত্ৰৰ মুঠ জনসংখ্যা ৭০০০ হাজাৰ (প্ৰায়) সত্ৰৰ মুঠ মাটিকালি প্ৰায় ৮০০ বিঘা। ইয়াত বিভিন্ন জাতিৰ লোক বসবাস কৰে - সেইবোৰ হ'ল :- বড়ালী, ব্ৰাহ্মণ, অসমীয়া ইয়াৰ উপৰি দুই এঘৰ বেলেগ ইয়াত বসবাস কৰে। সত্ৰৰ ওচৰৰ অনুষ্ঠানসমূহ হ'ল ১/ পাত্ৰ পঞ্চায়ত কাৰ্য্যালয়, চিকিৎসালয় জনস্বাস্থ্য কাৰ্য্যালয়, ইউনিয়ন বেংকৰ শাখা বিভিন্ন বিদ্যালয় অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ।

২/ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য :-

(ক) অৰাধাৰী পাত্ৰৰ ভৌগলিক পটভূমি জানিবলৈ।

(খ) পাত্ৰখনৰ জনসাধাৰণৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ বিশ্লেষণ কৰিবলৈ।

(গ) প্ৰচলিত পৰিৱেশ আৰু ধৰ্মীয় সৰ্ব্বজনীন সমস্যাৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰাৰ লক্ষ্য।

৩/ পদ্ধতি :- বৰপেটা জিলাৰ অৰাধাৰী পাত্ৰৰ, বসবাসী সকলৰ ঘৰত আমি উপস্থিত হৈ পূৰ্বতে নিজে প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নাৱলী- খনৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰিছো আৰু পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ বিভিন্ন সূত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰি আমি প্ৰশ্নাৱলীখনৰ তথ্যসমূহৰ ফলাফল উলিয়াইছিলো।

৪/ ফলাফল আৰু আলোচনা :- ১/ জনসংখ্যা - ৩৮৪ পুৰুষীয়া পাত্ৰত বাস কৰা হিন্দু সংখ্যক বাসিন্দা —

জনসংখ্যার তথ্যসংগ্রহ করি কিছু জনসংখ্যা তথ্য সংগ্রহের প্রস্তুত করা প্রশ্নাবলীসমূহ তথ্য অনুযায়ী প্রতিবেশী মোট জনসংখ্যা ৩৩ জন শতাংশে প্রকাশ করিলে মোট ৩.৩ হয়; ইহাদের মধ্যে মহিলা ১.৪ এবং মোট পুরুষ ১.৯

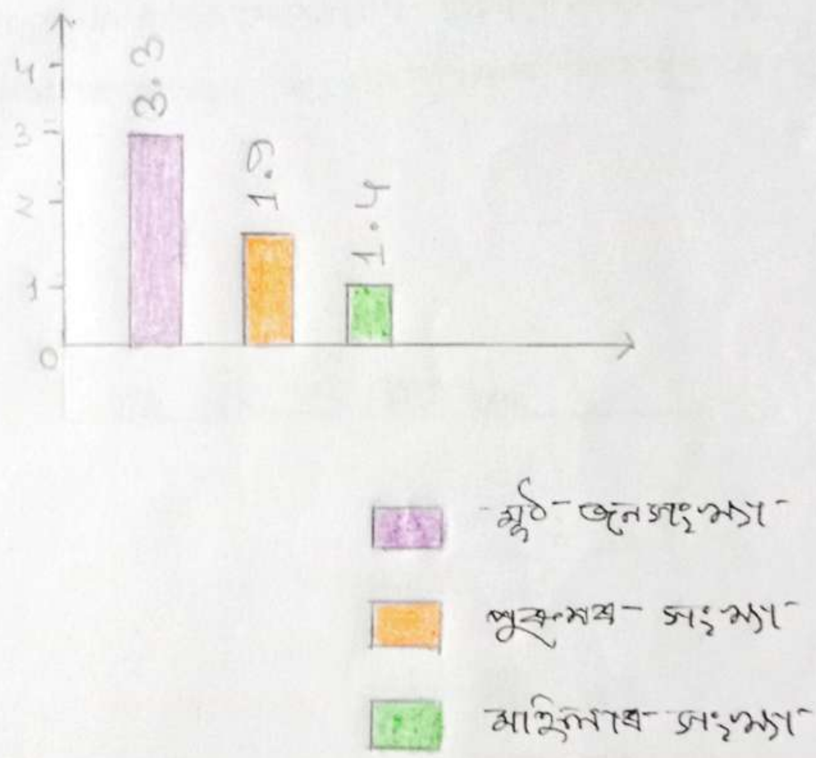

(ii) স্বাস্থ্য সুবিধা:— প্রতিবেশী পাড়ার আর্থসামাজিক দিনের সাথে কিছু পরিমাণে উন্নত যদিও বর্তমান সময়েও স্বাস্থ্য সুবিধার দিকের সাথে বহুখানি পিছিয়ে আছে। উদাহরণ স্বরূপ:— বিশুদ্ধ পানীয় যোগান ঠিক নয় কারণ মাঝে অশুদ্ধ পানীয় জল পাওয়া যায়। ফলত বিভিন্ন রকমের রোগের সম্মুখীন হতে হয়। চিকিৎসালয়ও কোনো রকমের উচ্চ প্রযুক্তি বিষয়ের—

—ব্যৱস্থা নাই। ইয়াৰ মাজতে গাওঁত কিছুমান সুবিধাও আছে। যেনে:- বেংক ব্যৱস্থা আছে। বিদ্যালয় আছে, আৰু চিকিৎসালয় আছে ইত্যাদি।

(iii) শিক্ষা:- অন্তৰ্ভুক্ত গাওঁখন প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ ফালৰ পৰা কিছু উন্নত যদিও উচ্চ শিক্ষাৰ ফালৰ পৰা সুৰ-বোৰ উন্নত নহয়। আমাৰ প্ৰশ্নাৱলীসমূহৰ ভিত্তিত মাধ্যমিক শিক্ষা 0.৬% উচ্চ মাধ্যমিক 0.৭% উচ্চতৰ মাধ্যমিক 0.৯% স্নাতক পৰ্যায় 0.২% আৰু স্নাতকোত্তৰ পৰ্যায় 0.১% গাওঁখনত কেইবাখনো বিদ্যালয় আছে কিন্তু উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ ব্যৱস্থা নাই।

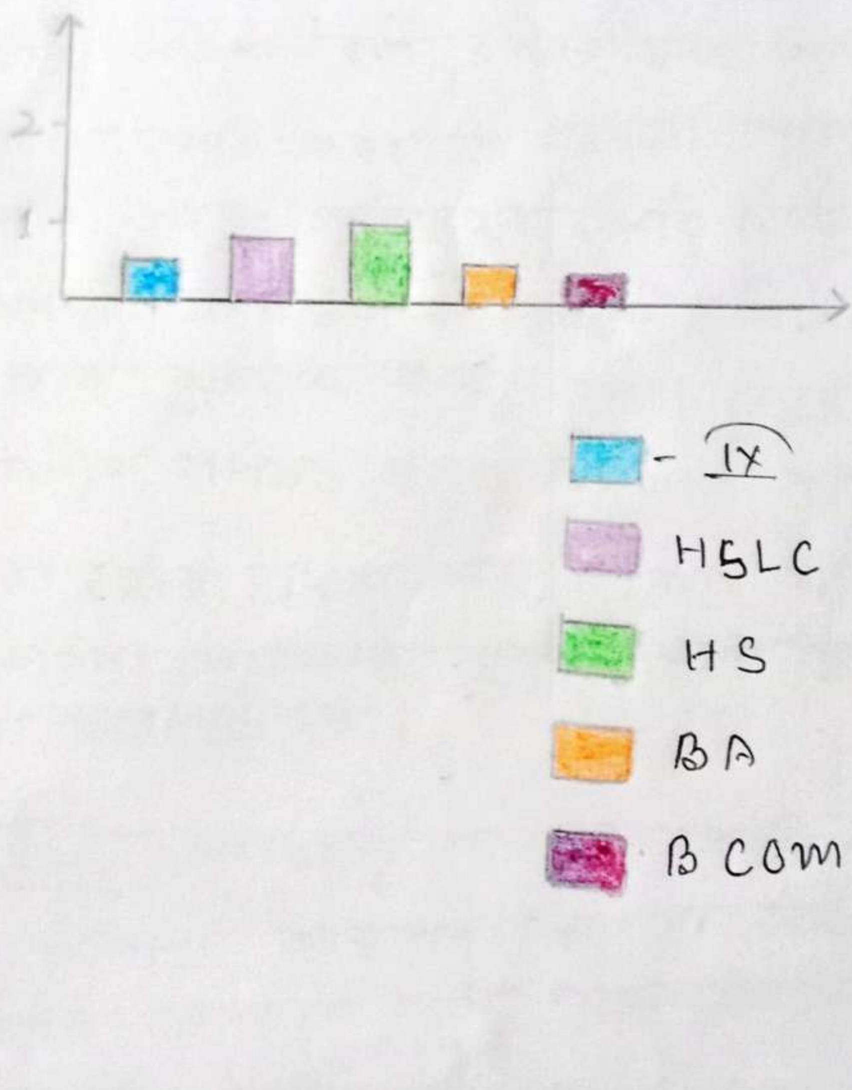

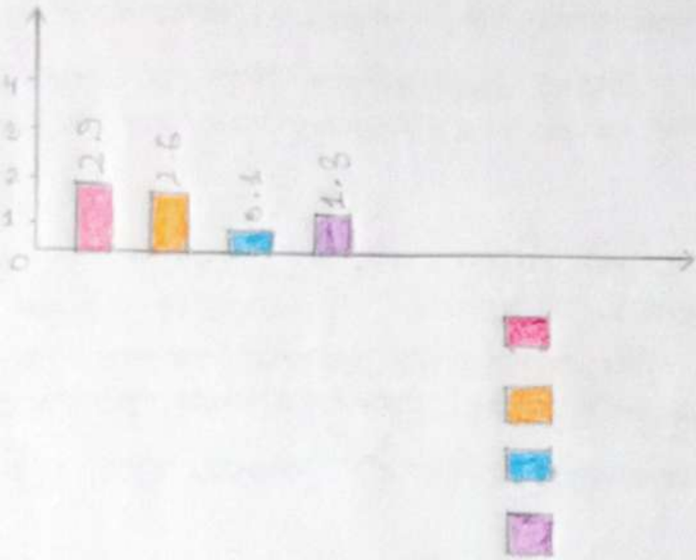

(iv) কৃষি :- অবাৰিষী পাউঁমন কৃষি খেতত বেছি অসুবিধা নহয় যদিও কিছুমান খেতি কৰা হয়। যেনে:- আলুৰ খেতি, ধানৰ খেতি, আৰু সৰিয়হৰ খেতি। এই খেতি কৰা লোক সকলৰ লাভান্বিত হৈ থাকে। কিয়নো উন্নত জৈৱিক সাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। কিন্তু কেতিয়াবা বানপানীৰ সময়ত কৃষক সকলৰ যথেষ্ট ধনৰ লোকচান হোৱা দেখা যায়। কিন্তু যদি বানপানী নহয় তেতিয়া পাউঁমনৰ কৃষক সকলে কৃষি কাৰ্য কৰি বহুতো স্বাৱলম্বী হয়।

(v) পৰিবেশৰ সমস্যা :- অবাৰিষী পাউঁমনত অৰ্নিমি যি সমস্যাবলী প্ৰস্তুত কৰিছে তাৰ ভিতৰত লোৱা হৈছে যে অবাৰিষী পাৰিবেশিক সমস্যাৰ মূল কাৰণ হ'ল বানপানী। বানপানীৰ ফলত মানুহৰ বহুতো ক্ষতি হয়। যেনে:- খেতি-বাৰী-ঘৰ-দুৱাৰ, ৰাস্তা-ঘাট, গৰু-ম'হ, জীৱ জন্তুৰ বহুতো ক্ষতি হয়।

MAHAVIDYALAYA EXAMINED DEPT. OF GEOGRAPHY

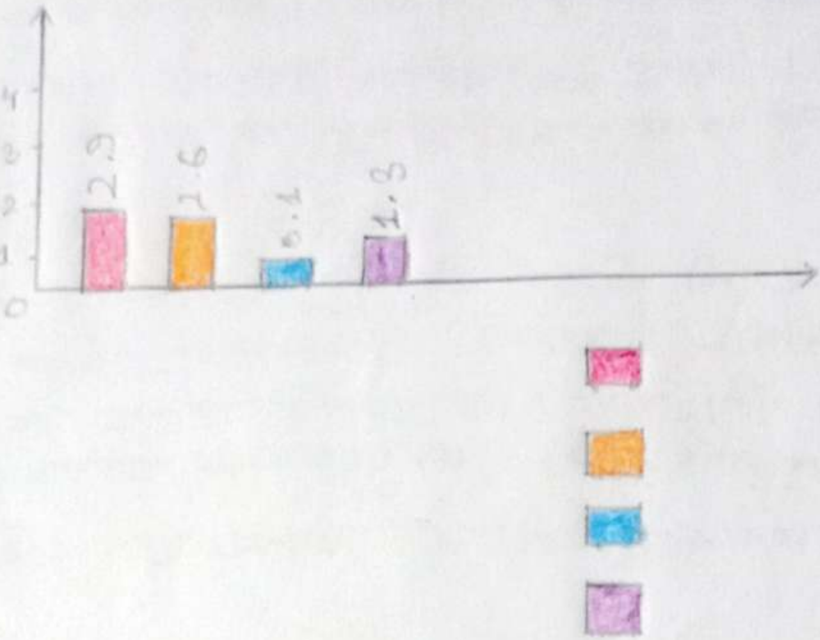

(iv) কৃষি :- চরাইখালী পাড়ুমান কৃষি ক্ষেত্রে বেশি আমাদের নজর যদিও কিছুমান ক্ষতি করা হয়। যেমনঃ- অসুর ক্ষতি, ধানের ক্ষতি, আরু সাবিয়হুর ক্ষতি। এই সব করা লোক সকলের লাভোন্নিত হৈ থাকে। কিছেলো প্রমাণ জৈবিক সার ব্যবহার করা হয়। কিন্তু কেতিয়াবা বানপানীর সমস্ত কৃষক সকলের যথেষ্ট জীবনের লোকসান হোয়া দেখা যায়। কিন্তু যদি বানপানী নহয় তেতিয়া পাড়ুমানর কৃষক সকলে কৃষি কার্য কৰি বহুতের ধানলক্ষ্মী হয়।

(v) পরিবেশের সমস্যা :- চরাইখোৱা পাড়ুমানত আর্মি দি অস্থায়লী প্রস্তুত কৰিছে অৱস্থার লোয়া হৈছে সে চরাইখালী পারিপার্শ্বিক সমস্যার মূল কারণ হ'ল বানপানী। বানপানীর ফলত মানুহর বহুতের ক্ষতি হয়। যেনেঃ- ক্ষতি বাড়ি-ঘর-দুয়ার, রাস্তা-ঘাট, গরু-ছাগলি, জীৱ জন্তুর বহুতের ক্ষতি হয়।

MAHAVIDYALAYA EXAMINED

বানপানীৰ ফলত মানুহৰ ঘৰ-দুৱাৰ আৰু কৃষি-পথাৰ ভাঙি যায়। বানপানীৰ ফলত মানুহৰ ঘৰ-দুৱাৰ [illegible] হৈছে। বানপানীৰ বহুতো বেমাৰ-আজাৰ পৰিলক্ষিত হৈছে। বানপানীৰ ফলত মানুহৰ বহুতো লোকচান আৰু ক্ষতি হয়।

vi) খাদ্য :- অবহেলিত সাওঁতাল জাতিৰ পৰা প্ৰশ্নাৱলী প্ৰস্তুত কৰি প্ৰশ্নাৱলীৰ উত্তৰবোৰ বিশ্লেষণ কৰি জনা গৈছে যে অবহেলিত সাওঁতালসকলৰ তাৰ পৰা [illegible] ফালৰ পৰা। কিছু কিছু লোকৰ খাদ্য ব্যৱস্থাৰ ফালৰ পৰা [illegible] অবহেলিত সমাজ এতিয়াও কিছু সমস্যা আছে।

5) স্বাস্থ্য :— বৰপেটা জিলাৰ অন্তৰ্গত অবহেলিত সাওঁতালসকলৰ ওপৰত এখন প্ৰশ্নাৱলী প্ৰস্তুত কৰি অবহেলিত সাওঁতালসকলৰ ঘৰে ঘৰে গৈ প্ৰশ্নসমূহৰ কাৰ্য কেইঘৰমান মানুহৰ ঘৰলৈ চেষ্টা কৰিছো। ইয়াৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি উত্তৰ উলিয়াবৰ চেষ্টা কৰিছো। মুঠ জনসংখ্যা ৩.৩% আছিল ইয়াৰ মুঠ পুৰুষৰ সংখ্যা ১.৪%। সাওঁতাল সংখ্যা ১.৯% আছিল, মহিলাৰ সংখ্যা ২.৬। সাওঁতালসকলৰ B.Com মানৰ মুঠ শিক্ষাৰ হাৰ ২.৬। সাওঁতালসকলৰ B.Com পঢ়া লোকৰ সংখ্যা 0.১%, B.A পঢ়া লোকৰ সংখ্যা 0.৯%, HSLC পঢ়া লোকৰ সংখ্যা 0.৬%। 0.৩%, HS পঢ়া লোকৰ সংখ্যা 0.৭%, ix পঢ়া লোকৰ সংখ্যা [illegible]। বহুতো লোকে চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান এই সাওঁতাল চিকিৎসালয় আছে। তথাপি যদিও সাওঁতালসকলৰ এখন চিকিৎসালয় আছে। কোনো ধৰণৰ উন্নত চিকিৎসা প্ৰদান কৰা নহয়। সাওঁতাল লোকসকলৰ চিকিৎসা লোৱা নহয়। আৰু সুবিধাৰ ক্ষেত্ৰত সাওঁতাল কিছুমান কিছুলোক নহয়। বিদ্যুৎৰ ইয়াত ব্যৱস্থা ঘাট ঘৰ-দুৱাৰ নহয়। তেওঁলোকৰ মাজত কিছুমান অসুবিধাও সুবিধা আছে। তেওঁৰ মাজত কিছুমান মানুহৰ ঘৰবাৰৰ বেছি আৰু আছে যেনে:- কিছুমান মানুহৰ ঘৰবাৰৰ বেছি আৰু—

Questionnaire (প্ৰশ্নাৱলী)

1. Name নাম: প্ৰাঞ্জিত অধিকাৰ
2. Date তাৰিখ: ২৯/০৭/২০
3. Caste জাতি: ওবি চি
4. Religion ধৰ্ম: হিন্দু
5. Latitude অক্ষাংশ: ২৬.৪০১[illegible]৩৭°
   Longitude দ্ৰাঘিমাংশ: ৯১.২৬২৯২৬°
6. Village name গাওঁৰ নাম: [illegible] নবাপুৰী
7. Monthly Family Income উপাৰ্জন: ১৫০০০
8. Monthly Family Expenditure খৰচ: ১৪০০০

9. Family details পৰিয়ালৰ বিৱৰণ:

Name নাম	Age বয়স	Education শিক্ষা	Skills দক্ষতা	Occupation জীৱিকা	Income উপাৰ্জন
প্ৰাঞ্জিত অধিকাৰ	৪০	১০	কৃষি	কৃষি	১৫০০০
মাঞ্জু অধিকাৰ	৩৮	৮			
নিকিতা অধিকাৰ	১৯	১২			
দেৱাশিস অধিকাৰ	১৭	১০			

10. Land Information ভূমিৰ তথ্য:

Agricultural land কৃষিভূমি	২ বিঘা
Non-agricultural land অকৃষিভূমি	১ বিঘা
Do you use fertilizer আপুনি সাৰ ব্যৱহাৰ কৰে নেকি	হয় [illegible]
Did you receive any training on agriculture আপুনি কৃষিৰ ওপৰত কোনো প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছিল নেকি	
Soil fertility মাটিৰ উৰ্বৰতা	নহয়
Irrigated জলসিঞ্চিত	হয়

13. Livestock পশুপালন:

Cow গৰু	আছে ২টা
Buffalo ম'হ	নাই
Goat ছাগলী	আছে ১টা
Duck হাঁহ	আছে ৮টা
Chicken মুগী	নাই
Pig গাহৰি	নাই
Any other অন্য যিকোনো	নাই

14. Losses due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা লোকচান:

Any damage to house ঘৰৰ ক্ষতি .... ভাঙিছে

Loss in terms of money ধনৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান .... নাই

Diseases due to flood বানপানীৰ ফলত হোৱা ৰোগ .... জ্বৰ - চৰ্দি

Damage to crops শস্যৰ ক্ষতি .... নাই

Loss in terms of education শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত লোকচান .... স্কুল যাব নোৱাৰে

Any other loss অন্য যিকোনো লোকচান .... নাই

Any assistance was given by the government to flood-affected people?
বানপীড়িত লোকসকলক চৰকাৰে কিবা সহায় কৰিছে নেকি? .... চাউল - ডালি
নিমক চাপৰ ....

15. Any prevailing social problem in your locality?
আপোনাৰ এলেকাত কোনো প্ৰচলিত সামাজিক সমস্যা আছে নেকি? .... নাই

16. Any other important issue you want to raise?
আপুনি উত্থাপন কৰিব বিচৰা আন কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়? .... নাই

17. Did you notice any impact of climate change? If yes, what are the things you have noticed or experienced?
আপুনি জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ কোনো প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিছে নেকি? যদি হয়, আপুনি লক্ষ্য কৰা বা অনুভৱ কৰা প্ৰভাৱ সমূহ কি? ....

....

....

....

18. What are the things you have done to conserve our environment?
আমাৰ পৰিৱেশ সংৰক্ষণৰ বাবে আপুনি কি কি কৰিছে? ....

....

....

19. Have any of your family members tried of getting new knowledge and skills from online courses and materials?
আপোনাৰ পৰিয়ালৰ কোনো সদস্যই অনলাইন পাঠ্যক্ৰম আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা নতুন জ্ঞান আৰু দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছে নেকি? ....হয়...

....

20. Diseases ৰোগ

Malaria মেলেৰিয়া	নাই
COVID-19 কোভিড-19	নাই
Common cold সাধাৰণ চৰ্দি	আছে
Gastric problem গেষ্ট্ৰিকৰ সমস্যা	আছে
Cancer কৰ্কট ৰোগ	নাই
Diabetes ডায়েবেটিচ	নাই
Others অন্যান্য	পেটৰ বিষ

21. Personal Observation ব্যক্তিগত পৰ্যবেক্ষণ ....পাচ পাচনি..........................

....

....

....

A study on Bell metal industry of Sarthebari

its problems and prospects

By

Anamika Deka (UA-191-121-0119)
Bishwajit Deka (UA-191-121-0135)
Samiran Deka (UA-191-121-0214)

Under the supervision of
Dr Gitanjalee Bhuyan
H.O.D Education
Bapujee College, Sarukshetri

PROJECT REPORT

ON

A study on Bell metal industry of Sarthebari - its problems and prospects

Project Report submitted for the fulfilment of 6th semester HC paper code 6026

for the session 2021- 2022

Under the supervision of

Dr Gitanjalee Bhuyan

(M.A., M.PHIL., PH.D.)

H.O.D Education

Bapujee College, Sarukshetri

By

Anamika Deka(UA-191-121-0119)

Bishwajit Deka(UA-191-121-0135)

Samiran Deka(UA-191-121-0214)

B.A 6th Sem 2021-22 Session

Department Of Education

Bapujee College, Sarukshetri

THE ASSAM CO-OPERATIVE BELL MATEL UTENSILS MANUFCTUREG SOCIETY LTD.

To whom it may concern

This is certify that **Sri Bishwajit Deka (UA-191-121-0135), Sri Samiran Deka (UA-191-121-0214), Sri Anamika Deka (UA-191-121-0119)** residing at sarthebari (Dist:-Barpeta) and a student of **Bapujee college ,Sarukhetri** has successfully completed their Study during the period of to under the supervision of **Dr Gitanjalee Bhuyan(M.A.,M.Phil.,Ph.D) H.O.D Education, Bapujee College, Sarukshetri** As a part fulfillment of their course .

Throughout the project name **"A study on bell metal industry of sarthebari - its problems and prospects"** we found them to be sincere and hardworking.

We wish them all the very best in all their future endeavors.

Bhuyan 6.7.22

Sing of authority

No	Chapter Name	Page No
1	Introduction	
2	Importance Of The Study	
3	Objectives	
4	Review Of The Related Literature	
5	Method And Procedure	
6	Data Analysis And Discussion	
7	Suggestion	
8	References	
9	Appendix	

A STUDY ON BELL METEL INDUSTRY OF SARTHEBARI.....
ITS PROBLAM AND PROSPEETS

সৰ্থেবাৰীৰ কঁাহ শিল্প উদ্যোগৰ সমস্যা
আৰু
সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত এক অধ্যয়ন

বাণবাতি

বঁটা

INTRODUCTION

অসমৰ কাঁহ শিল্প

কুটিৰ শিল্পৰ উদাহৰণ

সৰ্থেবাৰীৰ কাহঁ

কৃতিত্বৰে জগত জিনাৰ

কঁহাৰৰ আছে সাহ

সৰ্থেবাৰীৰ কাঁহ।

অসমৰ ঐতিহ্য মণ্ডিত অন্যতম স্থান সৰ্থেবাৰী । এই স্থান বাণিজ্য প্ৰধান । বিশেষকৈ কুটিৰ শিল্প কাঁহ শিল্পৰ গুণাগুণ সৰ্বজন বিদিত । এই অঞ্চলৰ অধিক সংখ্যক লোকৰ ঘৰতে এই শিল্পই গা কৰি উঠিছে। এই অঞ্চলৰ লোক সকলৰ জীৱিকাৰ প্ৰধান উৎস হৈছে কাঁহ শিল্প। ইয়াত প্ৰস্তুত কৰা উন্নত মানৰ কাঁহৰ সজুলি বা সামগ্ৰীয়ে অসমৰ উপৰিও ভাৰত তথা অন্যান্য ঠাইত সমাদৰ লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

উল্লেখযোগ্য যে সৰ্থেবাৰীৰ কাঁহ শিল্পক অনুকৰণ কৰি হাজো আদিকৰি অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত এই শিল্পই গা কৰি উঠিছে।

কাঁহ এবিধ ৰাসায়নিক মিশ্ৰ ধাতু। ইয়াৰ প্ৰস্তুত প্ৰণালী সুকিয়া। তাম আৰু ৰাং এই দুই ধাতুক এক নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত গলাই এক বিশেষ মিশ্ৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰে কাহ প্ৰস্তুত কৰা হয়। সাধাৰণতে ইয়াৰ অনুপাত হ'ল ২০ : ৮০।কেতিয়াবা সামান্য পৰিমাণে দস্তা আৰু সীহ যোগ দিয়া হয়। ষোল্ল শতিকাত প্ৰথমে কাঁহ প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। কাহঁৰ অৱমন্দন নিম্ন আৰু ইয়াক পশ্চিমৰ দেশত ঘাইকৈ ঘণ্টা সাজিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। এই ধাতু যথেষ্ট ব্যয়বহুল হয়।

আহোম ৰাজত্বকালতেই অসমৰ সৰ্থেবাৰীৰ কাঁহ-পিতল শিল্পৰ বিকাশ হবলৈ ধৰিছিল। বহু ইতিহাসবিদে কব খুজে যে আহোম ৰজা ৰুদ্ৰ সিংহৰ প্ৰচেষ্টাত সৰ্থেবাৰী আৰু হাজো অঞ্চলত কাঁহ-পিতলৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী তৈয়াৰ কৰিবলৈ এক শ্ৰেণীৰ মানুহ নিয়োগ কৰা হৈছিল। আহোম যুগত অসমৰ কাঁহ শিল্পত ব্যৱহৃত কেইবিধমান সজুলি এনেধৰণৰ আছিল– নিয়াৰি, বেলমুৰি, চাতুলি, সৰাহ, আফুৰি ইত্যাদি।

শৰাই

কাঁহী

কাঁহ সজুলি প্ৰস্তুত প্ৰণালীঃ-

অসমত এই কাঁহ ধাতুৰ পৰাই কাহৰ বাচন-বৰ্তন তৈয়াৰ কৰা হয়। কাঁহৰ বাচন-বৰ্তন নিৰ্মাণ প্ৰাণালীটোৰো এক বিশেষ কৌশল আছে। প্ৰথমতে কাঁহখিনি আফৰৰ জুইত মুহিৰ ভিতৰত থৈ গলাই লোৱা হয়। তাৰ পিছত গলিত ধাতুখিনি আকৰত ঢালি দিয়া হয়। চেঁচা হোৱাৰ পিছত ই টান হৈ পিঠাৰ আকাৰ লয়। তাৰ পিছত এইবোৰ তপতাই লৈ নিয়াৰিত থৈ হাতুৰিৰে প্ৰস্তুত কৰিব লোৱা বাচন বৰ্তন গঢ় লোৱালৈকে কোবাই থকা হয়। মুল ওজা কহাৰজনে সৰাহেৰে ইয়াক টানকৈ ধৰি লৈ ঘুৰাই থাকে আৰু বাকী পালি কঁহাৰ সকলে এটা গতিত হাতুৰিৰে কোবাই থাকে। ডাঙৰ হাতুৰিৰ চিনবোৰ আকৌ জুইৰ তাপত দি সৰু হাতুৰিৰে কোবাই মিহি কৰা হয়। ইয়াৰ পিছত পানীত কিছুসময় তিয়াই চেচা কৰি তাক অঁৰে ঘহি মিহি কৰাৰ লগতে চাফা কৰা হয়। পিছত আকৌ কুন্দাত দি গুণা টানি প্ৰয়োজন অনুসৰি মিহি কৰা হয়। শেষত ইয়াৰ ওপৰত ছেনাৰ সহায়ত ফুল পাত লতা আদি চানেকি অকা হয়। যি ঠাইত এই প্ৰস্তুত প্ৰণালী সম্পন্ন হয় তাক'গঢ়শাল'বুলি কোৱা হয়। গঢ়শালত কমেও আঠ দহজন শিল্পী একেটা দলৰ লোকে কাম কৰে গঢ়শালৰ মূখ্য কহাৰ জনক ওজা কহাৰ আৰু আন কেইজনক গুৰেলা, মাইথনাৰ, প্ৰথম কাইটনাৰ, দ্বিতীয় কাইটনাৰ ইত্যাদি নামেৰে নামাকৰণ কৰা হয়। এখেতসকলে নিৰ্দিষ্ট কাম কৰে।

3

বাণকাঁহী

কাঁহ শিল্পৰ সঁজুলিসমূহ

- **নিয়াৰি** - কাঁহ হাতুৰীৰে কোবাই বাচনৰ আকৃতি দিবৰ ব্যৱহাৰ কৰা ঘূৰণীয়া শকত লো।
- **হাতুৰী** - কাঁহৰ সঁজুলিবোৰ বিভিন্ন আকৃতিত গঢ়িবলৈ সজোৱা লোৰ সঁজুলি।
- **সঁৰাহ** - নিয়াৰিৰ ওপৰত কাঁহ চেপি ধৰা লোৰ সঁজুলি।
- **ঢেকা** - এমূৰে ভাঁজ থকা লোৰ নিয়াৰি।
- **খন্তা** - কাঁহৰ সামগ্ৰীসমূহ গঢ়াৰ পাছত পৰিষ্কাৰ কৰিবলৈ লোৱা সঁজুলি।
- **ছেনা** - কাঁহৰ সামগ্ৰীসমূত ফুলকটা, মিহিকৰা আদি কামত ব্যৱহাৰ কৰা বটালিৰ নিচিনা লোৰ সামগ্ৰী।
- **ৰেতি** - কাঁহৰ সামগ্ৰীসমূহ ঘঁহি ঘঁহি কাটিবলৈ আৰু মিহি কৰিবৈ ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি।
- **মুহী** - কাঁহ জুইত গলাবলৈ লোৱা মাটিৰ পাত্ৰ।
- **আফৰ** - এঙাৰেৰে ভৰা জুহালখনত মুহী বহুৱাব পৰা নিৰ্দিষ্ট আয়তনৰ ঠাইখিনিক আফৰ বোলে।
- **ঘৰমাৰা** - কাঁহৰ সামগ্ৰীত ফুল কাটিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা লোৰ শলা।
- **ৰাগী** -পাত্ৰত সুদৃশ্য ফুল কাটিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ বিশেষ যতন।
- **পঁজাল** - বিভিন্ন সাঁচৰ সামগ্ৰী তৈয়াৰ কৰিবলৈ এইবিধ যতন ব্যৱহাৰ কৰা হয়[2]।

বাণকাঁহী

সঁফুৰা

বিষয় নিৰ্বাচনৰ উদ্দেশ্যঃ

কাঁহ শিল্প অসমৰ এটা আগশাৰী হস্ত শিল্প উদ্যোগ । কিন্তু বিভিন্ন কাৰণ বশতঃ (যেনে অৰ্থনৈতিক কাৰণ , মেচিনৰ অভাৱ বা উন্নতমানৰ প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ অভাৱ) এই শিল্প উদ্যোগটোৰ সমস্যা আৰু সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত এটা অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্যে এই প্ৰকল্পটোৰ বিষয় হিচাপে নিৰ্বাচন কৰা হৈছে। ইয়াৰ জৰিয়তে এই শিল্প উদ্যোগটোৰ সমস্যা সমূহৰ বুজ লৈ সমাধানৰ বাবে অনুসন্ধান কৰা হৈছে । প্ৰকল্পটোৰ উদ্দেশ্য সমূহ তলত উল্লেখ কৰা হল-

* সৰ্থেবাৰী কাঁহ শিল্পৰ ওপৰত এক নিৰীক্ষণ।
* কাঁহ শিল্প উদ্যোগৰ শিল্পীসকলে, কৰ্মীসকলে সন্মুখীন হোৱা সমস্যা সমূহৰ অধ্যয়ণ।
* বৰ্তমানৰ যুব প্ৰজন্মই কাঁহ শিল্পত অংশ গ্ৰহণৰ এক অধ্যয়ণ
* বৃত্তি হিচাপে এই কাঁহ শিল্প সম্ভাৱণীয়তা সম্পৰ্কে এক অধ্যয়ণ।
* কাঁহ শিল্প উদ্যোগটোৰ সমস্যা সমূহৰ এক অনুসন্ধানৰ অধ্যয়ণ।

Review of related literature

1. Trishna Saloi And Durlav Kr. Barman Studied (October,2020) On Attractiveness Of Bell Metal Industry In Assam With Special Reference To Sarthebari Area And Finding Was That The Uniqueness Of This Industry Lies In The Fact That The Skill Of Menufacturing Bell Metel Products Is Hereditary And Area Specific And The Industry Is Altrective For The Prespective Entneprenees.

2.Sukriti Das And Hiramani Deka Studied(October 2020) On Problems And Challenges Found By The Artisans Engaged Is The Productions Of Bell Metal Product Of Sarthebari In Barpeta District. Their Findings Was That The Artisans Found Various Types Of Raw Meterials Lock Of Leachnied Traunsportation Problem Of Raw Meterials Lock Of Lechmied Edu Paucity F Found Ect.

3. Directorate Of Evolution , Govt. F Assam (1978) Carried Out A Study Entitled Evlution Study Of Bell Metal Industry In Assam And Found That Units Engaged In Prduction Prcesses And Partnership. Basis Normally Known As "Kahar Bhaiga" And They Nuturally Decided To Work Under A Commn Working Prgram They Study Reveled That The Mumbers Of Wrking Units Were Decreased From 250 To 150 During 1960-61 To 1973 . The C-Operative Sciety Associated With The Industry Fueettoning In Assam From Sarthebari Could Nt Fully Meetthe Aspiration Of The Workers Engaged In The Industry. The Poor Workers Are Completed To Take Loan From Non-Goverment Organization At A Higher Rate Of Interest To Be Used At Working Capited.

4.Prof. Ananta Deka Study (2014) On Bell And Brass Metal Industries In Assam – Globalization And Challenges And His Findings Was That Thev Maximum Perticipation In Bell And Brass Metal Industries Is From The Young Generation (73.33% Belng To Age Group Of Below 40 Years)Again Level oF Edu Amoung The Artisaus Found To Below. Again The Imitaled Bell And Brass Metel Prooducts Create Serious Problem Of As The Goverment Has Nt Issued "Trade Mark"For The Traditional Prducts Of Bell Metel.

METHODS & PROCEDURE

এই বিষয়টো অধ্যয়ণ কৰাৰ বাবে নিম্নোক্ত পদ্ধতি সমূহ প্ৰয়োগ কৰা হৈছিল-
১. জৰীপ পদ্ধতি (SURVEY METHOD)
২. নিৰীক্ষণ পদ্ধতি (OBSERVATION METHOD)

১. জৰীপ পদ্ধতিঃ- কোনো বিষয় অধ্যয়ণ কৰিবৰ বাবে জনসাধাৰণৰ মাজৰ উত্তৰদাতা বাছনি কৰি তেওঁলোকৰ পৰা তথ্য আহৰণ কৰি ইয়াৰ সৰ্বাত্মক আৰু বিস্তৃত পৰিষৰ অধ্যয়ণ কৰা প্ৰক্ৰিয়া হৈছে জৰীপ পদ্ধতি। সেয়েহে সৰ্থেবাৰী কঁাহ শিল্প উদ্যোগৰ সমস্যা আৰু সম্ভাবনীয়তাৰ ওপৰত কৰা অধ্যয়নটোত জৰীপ পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।
২. নিৰীক্ষণ পদ্ধতিঃ- কোনো বিষয় অধ্যয়ণৰ বাব উদ্দেশ্য প্ৰণোদিত সুনিয়ন্ত্ৰিত প্ৰত্যক্ষ পদ্ধতিয়ে হৈছে নিৰীক্ষণ পদ্ধতি। আমি কৰা অধ্যয়ণটোত কাহৰ শালৰ কহাৰ সকলে দিয়া উত্তৰ সমূহৰ উপৰিও শালখন ভালদৰে নিৰীক্ষণ কৰা হৈছিল।

অধ্যয়ণটোত জৰীপৰ বাবে ২০টা প্ৰশ্ন যুক্ত প্ৰশ্নাৱলী উদ্দেশ্য অনুযায়ী প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। ইয়াৰ বাবে সৰ্থেবাৰী অঞ্চলৰ ৪০ খন কহাৰ শাল নমুনা হিচাপে লোৱা হৈছিল।

আমি কৰা প্ৰশ্ন সমূহৰ বিপৰীতে কঁহাৰ সকলে কৰা প্ৰতিক্ৰিয়া সমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল আৰু সমস্যা সমূহৰ সমাধানৰ বাবে কি পৰামৰ্শ আগবঢ়াব তাৰ ওপৰত অনুসন্ধান কৰা হৈছিল আৰু সমস্যা সমূহ জানি লোৱা হৈছিল।

তথ্য বিশ্লেষণ আৰু আলোচনা

আমি জৰীপ কাৰ্যত ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰশ্নাৱলীত ১ নং প্ৰশ্ন অনুসৰি কাঁহৰ শাল সমূহৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ বয়স অতি কমেও ১২ বছৰ আৰু অতি বেছি ৪০ বছৰ

২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কহাৰ শালবোৰত উৎপাদিত সামগ্ৰী সমূহ ক্ৰমে- কাঁহী (২০ খন), বানবাতি (১৪ খন), তাল(৩ খন), বটা দিচ(৩ খন)

৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এজন কহাৰে প্ৰতিদিনে ৩-৪ কেজি আৰু অতি বেছি ১৯-২০ কেজি কাহৰ সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰে।

৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এখন কাহৰ শালত অতি কমেও চাৰিজন অতি বেছি ৭-৮ জন শিল্পীয়ে কাম কৰে।

(উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ ধৰণ অনুযায়ী শিল্পীৰ সংখ্যা বেলেগ বেলেগ হয়।)

৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কাহৰ শালৰ শিল্পী সকলৰ দৈনিক মজুৰি তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হল-

৩০০-৫০০	৬০০-৭০০	৮০০-১০০০
২৫শতাংশ	২৫শতাংশ	৫০শতাংশ

৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি প্ৰায়বোৰ শালত মেছিন ব্যৱহাৰ কৰা নহয়। (কিছুসংখ্যক শালত প্ৰয়োজন অনুসৰি কৰা হয়)। অৰ্থাৎ এতিয়াও সকলো ক্ষেত্ৰতে সমৃদ্ধ হোৱা নাই।

৭ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কহাৰ সকলে জনোৱা মতে শিশু শ্ৰমিক নাই যদিও আমি কৰা নীৰিক্ষণ মতে কিছুমান শালত শিশু শ্ৰমিক দেখা যায়। (শিক্ষাৰ অভাৱ, ঘৰুৱা আৰ্থিক অনাটনৰ বাবে কিছুমান শিশু শ্ৰমিকে কাহৰ শালত কাম কৰি আছে)

৮ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এখন কাহৰ শালৰ বছৰি আয় তলৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হল-

১-২ লাখ	২-৩ লাখ	৩-৪ লাখ
৪০শতাংশ	৫০শতাংশ	১০শতাংশ

৯ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কাহৰ শালৰ উৎপাদিত সামগ্ৰী বেছিভাগ বজাৰ আৰু মহাজনৰ হাত বিক্ৰী কৰা হয়। কিছুসংখ্যক সামগ্ৰীহে নিজাববীয়াকৈ উজনী অসম ,ভুটান, ম্যানমাৰ, নেপাল আদি ঠাইত বিক্ৰী কৰা হয়।

১০ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কাহৰ শাললৈ চৰকাৰী অনুদান আছে যদিও সেইখিনি পৰ্যাপ্ত নহয়। (কিছুসংখ্যক শাললৈ বৰ্তমানলৈ কোনো ধৰণৰ অনুদান অহা নাই)

১১ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কাহৰ শালৰ শিল্পীসকলে জনোৱা সমস্যাসমূহ হল কেচা মালৰ অভাব.এঙাৰৰ অভাব.ভেজাল কাঁহ ইত্যাদি।

১২ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এই উদ্যোগটোৰ কৰ্মীসকলৰ আৰ্থিক সমস্যা. শাৰিৰীক সমস্যা (চকুৰ অসুখ. হাটৰ সমস্যা. মূৰৰ বিষ ইত্যাদি) অধিক।

১৩ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এই শিল্প উদ্যোগটোৰ বেছিভাগতে শিক্ষীত লবাৰ অন্তৰ্ভূক্তি আছে। (কম সংখ্যকৰহে নাই)

১৪ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কাহৰ শালৰ শিল্পীসকলৰ মনোভাব সকলোৰে ভাল দেখা যায়। (তেওঁলোকৰ এই শিল্প উদ্যোগটো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পয্যায়লৈ নিয়াৰ ইচ্ছা আছে।)

১৫ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি অধিক সংখ্যক আধুনিক সামগ্ৰী বনোৱাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে বুলি মত প্ৰকাশ কৰে।

১৬ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এই শিল্পটোক বৰ্তমান প্ৰজন্মাই বৃত্তি হিচাপে লব পাৰে যদিও বৰ্তমানৰ পৰিস্থিতি চাই এয়া সম্ভৱ নহয়কাৰণ যথোপযুক্ত সুবিধা তথা কেচামালৰ নাটনি আছে।

১৭ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি কহাৰ সকলে জনোৱা মতে এই শিল্পটোৰ লগত জড়িত বৃত্তিসমূহ হল-বাণিজ্য. কেচামালৰ যোগান.উৎপাদিত সামগ্ৰী বিক্ৰী. কাহৰ দোকান দিয়া. কাহৰ শাল প্ৰতিষ্ঠা কৰা ইত্যাদি।

১৮ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি প্ৰায়ভাগ কহাৰ শিল্পীয়ে কাহৰ শালৰ সমস্যাৰ সমাধানৰ বাবে হলমাৰ্ক দিয়াৰ পৰামৰ্শ দিছে আৰু কিছুসংখ্যকে চৰকাৰী ভাবে বাং.তাং আদিৰ যোগানৰ পৰামৰ্শ দিছে।

১৯ নং প্ৰশ্নৰ উত্তৰ অনুসৰি এই শিল্পটোৰ উন্নতিৰ বাবে কাহ শিল্পীসকলে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শসমূহ বেছিসংখ্যাকৰ মতে Trade,G.I. Mark চৰকাৰে প্ৰদান কৰিব লাগে আৰু কিছুসংখ্যাকৰ মতে চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা আৰ্থিক অনুদান দিব লাগে।

সামৰণি আৰু পৰামৰ্শ

অসমৰ সৰ্থেবাৰী কঁাহ শিল্পৰ বাবে বিখ্যাত। অতিজৰে পৰা বৰ্তমানলৈকে জাতীয় ঐতিহ্যপূৰ্ণ এই শিল্পটো এই অঞ্চলত বৰ্তমানলৈ জীয়াই আছে।কিন্তু এই শিল্প উদ্যোগটো বিভিন্ন সমস্যাৰে জৰ্জৰিত। এই সমস্যাসমূহ সমাধানৰ বাবে আমাৰ পৰামৰ্শসমূহ এনেধৰণৰ

(১) প্ৰাপ্ত তথ্য সমূহৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি যুব প্ৰজন্মাই প্ৰশিক্ষণ লৈ কাহ শিল্পটোক এটা মূখ্য বৃত্তি হিচাপে লব পাৰে বুলি পৰামৰ্শ দিব পাৰি।

(২) শিক্ষাৰ লগত জড়িত কৰি এটা বৃত্তিমুখী শিক্ষা হিচাপে এই শিল্পটোক লব পাৰি।

(৩) কাহ শিল্পৰ লগত জড়িত সমস্যা সমূহ নিৰাময়ৰ বাবে চৰকাৰে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

(৪) আমাৰ এই অধ্যয়নৰ বিষয়বস্তু সীমিত নমুনাৰ ওপৰত কৰা হৈছে।

এই অধ্যয়নটো বেছিসংখ্যাক নমুনাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰি আৰু পুংখানুপুংখ বিশ্লেষণৰ থল আছে।

ওপৰোক্ত প্ৰশ্ন সমূহৰ প্ৰতিক্ৰিয়াৰ পৰত ভিত্তি কৰি আমি অনুধাবন কৰিব পাৰো যে কহাৰসকলে মূলত সন্মুখিন হোৱা সমস্যা সমূহ ক্ৰমে কেচা মালৰ অভাব এণ্ডাৰৰ অভাব এই শিল্পটোত উন্নত প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ (মেচিনৰ) অভাব, ভেজাল কাহ আৰু পয্যাপ্ত পৰিমাণৰ চৰকাৰী অনুদানৰ অভাব ইত্যাদি। ইয়াৰ উপৰিও দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলৰ কহাৰ শিল্পী সকলৰ চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা শিল্পী পেঞ্চন বা সাহায্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে।

এই সমস্যা সমূহ সমাধানৰ বাবে পয্যাপ্ত পৰিমাণৰ কেচা মাল এণ্ডাৰৰ যোগান উন্নত মেছিন ট্ৰেড মাৰ্ক,জি আই মাৰ্ক আদিৰ উপৰিও চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা পয্যাপ্ত পৰিমাণৰ আৰ্থিক অনুদান আদিৰ প্ৰয়োজনীয়তা দেখা যায়। যিহেতু কাহৰ শিল্পীসকলে এই শিল্প উদ্যোগটো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্য্যায়লৈ নিয়াৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছে ইয়াৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে কহাৰ শিল্পী সকলক সহায় কৰা উচিত।

Reference

1. সৰ্থেবাৰী কাঁহ শিল্পৰ এটি চমু আভাস
(শ্ৰী প্ৰবীন চন্দ্ৰ বৰ্মন)

2. WIKIPEDIA

3. Bell and Brass Metal Industries in Assam Globelization and Challange
(Prof. Ananta Deka, Bapujee College Sarukhetri)

Date:-

Survey

A Study On Bell Matal Industry Of Sarthebari- it's Problems And Prospects

1/ নাম:-

ঠিকনা:-

লিংগ:- বয়স:-

শিক্ষাগত অৰ্হতা:-

2/ কহাঁৰ শালখন প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ কিমান বছৰ হ'ল?

3/ কহাঁৰ শালখনত কি কি সামগ্ৰী উৎপাদন কৰা হয়?

4/ এখন কহাঁৰ শালত এদিনত কিমান সংখ্যক সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি?

5/ কহাঁৰ শালখনত প্ৰতিদিনে কিমানজন কৰ্মীয়ে কাম কৰে?

6/ কৰ্মী কেইজনৰ দৈনিক মজুৰী কিমান?

7/ কাহঁৰ সামগ্ৰী সমূহ প্ৰস্তুত কৰোতে মেচিন ব্যৱহাৰ কৰে নেকি?

8/ কহাঁৰ শালখনত কনোৱা শিশু শ্ৰমিক আছে নেকি?

9/ এখন কহাঁৰ শালৰ বছৰি আয় কিমান?

10/ কহাঁৰ শালখনত উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ ক'ত বিক্ৰী কৰা হয়?

11/ কহাঁৰ শাললৈ চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা কিবা অনুদান আহে নে? যদি আহে সেইখিনি পৰ্যাপ্ত হয় নে?

12/ এই উদ্যোগটোৰ লগত জড়িত সমস্যা সমূহ কেনে ধৰনৰ?

13/ এই উদ্যোগটোৰ কৰ্মীসকলে কেনেধৰনৰ সমস্যাৰ সন্মুখীন হয়?

14/ এই শিল্পটোৰ লগত শিক্ষিত লবাৰ অন্তৰ্ভুক্তি আছে নে?

15/ তেওঁলোকৰ এই শিল্পটোৰ প্ৰতি মনোভাব কেনেকুৰা?

16/ আধুনিক সামগ্ৰী বনোৱাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰশিক্ষনৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে বুলি ভাবেনে?

17/ এই শিল্পটোক বৰ্তমান প্ৰজন্মই এক বৃত্তি হিচাপে ল'ব পাৰিবনে?

18/ কাহঁ শিল্পৰ লগত জড়িত বৃত্তি সমূহ কি কি হব পাৰে?

19/ সমস্যা সমূহ সমাধানৰ বাবে কি পৰামৰ্শ আগবঢ়াব?

20/ এই শিল্পটোৰ উন্নতিৰ বাবে কি কি পৰামৰ্শ আগবঢ়াব?

Percentage - 100%

অসমীয়া বিভাগ

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ স্থাপিত গোমূৰা সত্ৰঃ
(এটি ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অধ্যয়ন)
ASM-HE-6056

24/30
21.7.22

তত্ত্বাবধায়ক
শ্ৰী মালামনি দাস
সহঃকাৰী অধ্যাপিকা
অসমীয়া বিভাগ
বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

36/40
EE
21/07/2022

প্ৰস্তুত কৰ্তা
শ্ৰী ধৃতাশ্ৰী মেধি
স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাষিক
ৰোল নং ঃ UA-191-121-0144
ৰেজিষ্টেচন নং ঃ 19027340
ফোন নং ঃ 9101527417
চন ঃ 2022-23

মহাপুৰুষ শ্ৰীশ্ৰী মাধৱদেৱৰ স্থাপিত
গোমূকা সত্ৰৰ বৰ্তমান 'মঠঘৰ'টো

– সত্ৰৰ কীৰ্ত্তন ঘৰটো

– গুৰুজনাৰ দিনৰে পৰা সত্ৰত সংৰক্ষিত পানীখোৱাৰ
পাটকুঁৰ (পাটি) টোৰ ফটো

১/ ভূমিকা :

'সত্ৰ' হৈছে মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু শ্ৰী শ্ৰী মাধৱদেৱে অসমত নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা এক অনুষ্ঠান। ইষ্টদেৱতাক উপাসনা কৰা, ধৰ্মীয় তত্ত্ব চৰ্চা কৰা আৰু প্ৰচাৰ যটোৱেই সত্ৰৰ মূল লক্ষ্য। ধৰ্ম চৰ্চাৰ উপৰিও সত্ৰসমূহ মহাপুৰুষীয়া তথা অসমীয়া সংস্কৃতি যেনে - বৰগীত, সত্ৰীয়া নৃত্য, চালি নৃত্য, ঝুমুৰা নৃত্য, দশাৱতাৰ নৃত্য আদিৰ লগতে পুৰণি পুথি - পাজি আৰু আন আন বুৰঞ্জীমূলক সমলৰ ভঁৰাল। প্ৰথমতে অসমত ৬৬৫ খন সত্ৰ আছিল যদিও এতিয়া তাৰে বেছিভাগৰে অস্তিত্ব নাই। এইবোৰৰ ভিতৰত ৬৫ খন কেৱল মাজুলীতে স্থাপন কৰা হৈছিল যাৰ ভিতৰত এতিয়া ২২ খনহে আছে। বৰ্তমান অসমত ৮৬২ খন সত্ৰ আছে বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

সত্ৰৰ ইতিহাস :

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ আদিকালতে সত্ৰৰ উৎপত্তি হোৱা বুলি ধৰা হয়। শংকৰদেৱে তেওঁৰ জন্মস্থান বৰদোৱাত প্ৰথমখন সত্ৰ স্থাপন কৰিছিল। নতুনকৈ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা ঠাইত তেওঁ "প্ৰাৰ্থনা

ডিমিচিত →

গোমূখ সত্ৰত সংৰক্ষিত অমূল্য সম্পদসমূহ :

শ্ৰী শ্ৰী মাধৱদেৱৰ দিনৰে পৰা আজিলৈকে সত্ৰত সংৰক্ষিত হৈ থকা সম্পদ সমূহ হ'ল — (১) গুৰুজনৰ দিনৰে কাঠৰ কটা গুৰু আসন। (২) পানী খোৱা পাট। (৩) গুৰুজনৰ নিতৌ পদ প্ৰক্ষালন কৰা শিলখন, যত তেখেতৰ চৰণ চিহ্ন হৈ আছিল (৪) গুৰুজনাৰ দিনৰ বাদ্যযন্ত্ৰ মৰ্দল, দবা বৰকাঁহ, মৃদঙ্গ আৰু আন। (৫) বৰ তাল দুই পাত (৬) সাঁচিপতীয়া কথা গুৰুচৰিত। (৭) গুৰুজনাৰ স্বহস্তাক্ষৰৰ সাঁচিপতীয়া নামঘোষা। (৮) সাঁচিপতীয়া গুনমালা গ্ৰন্থ। ৯। সাঁচিপতীয়া কীৰ্ত্তন গ্ৰন্থ। (১০) গুৰুজনাই পাটবাউসীৰ পৰা পানী খিলনৰ ঘাটে বৰপেটাত কৰা কাঠৰ চকী ওঁচা। (১১) বৰ শৰাই ঢাকোন আৰু বৰ ঢাকন ওঁচা। (১২) তুলা পাতৰ দশম স্কন্ধ ভাগৱত গ্ৰন্থ, কথা গুৰুচৰিত গ্ৰন্থ আৰু নামঘোষা গ্ৰন্থ। (১৩) সাঁচিপাত থোৱাৰ বাবে অতি সুন্দৰ কৌশলেৰে নিৰ্মিত কাঠৰ বাকচ চিটটো। (১৪) কলৰী দুটা, ৰূপৰ ফুল কেইটামান, ৰূপৰ চেইন হাৰ এডাল।

মহাপুৰুষ সকলৰ দিনৰে পৰা আজিলৈকে গোমূখ সত্ৰত উল্লিখিত অমূল্য সম্পদবোৰ আটাইবোৰকৈতে সংৰক্ষিত হৈ আছে যদিও পানীৰ বানত প্ৰতি সত্ৰখনৰ ভালেখিনি অমূল্য সম্পদ নষ্ট হৈ গৈছে নহয়। লোক প্ৰচলিত প্ৰসিদ্ধি অনুসাৰি সত্ৰসমূহত বহুতো অমূল্য সম্পদ বহুতো থকাৰ উপৰি পোৱা গৈছিল যদিও কালৰ সোঁতত এইবোৰৰ সম্পদ নোহোৱা হৈ গৈছে।

ক্ৰমশঃ →

সকলোৱে সেৱাৰ্থী হ'ব। সকলোৰে প্ৰতি শুভেচ্ছা আইজৰ মন উঠি পৰিব। সকলোৱে আমাৰ আধ্যাত্মিক সম্পদ ইয়াৰ আমাৰ প্ৰকৃতিৰ বুকুত হেৰুৱাব লাগিব।

সংস্কৃতি অনুষ্ঠান সমূহে এই সকলো মানৱ দৰ্শন কৰিব আহিব লাগে। আজিৰ নতুন প্ৰজন্মক সকলোৰে বিষয়ে জ্ঞান দিব লাগে। বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰতি সজাগ দৃষ্টি ৰাখিব লাগে। যাতে ভৱিষ্যত প্ৰজন্ম সকলোৰে প্ৰতিভাৰ বিষয়ে জানে, সেইবাবে নাম কীৰ্তন অনুষ্ঠান, সকলো অনুষ্ঠান, বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ প্ৰসাৰৰ বাবে ভাবিব লাগে।

মই উক্ত অধ্যয়ন কৰি মোৰ মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰিছোঁ। বিষয়টোত শিক্ষাগুৰু দেৱজ্যোতি দত্ত চাৰলৈ অভিনন্দন। এই অধ্যয়নৰ বিষয়ে বিস্তাৰিত বাবে অৱগত কৰি ইয়াৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

——— × ———

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

ASM-HE-6056

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ স্থাপিত গোমূৰা সত্ৰঃ

এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

26/30

- তত্ত্বাৱধকঃ
  প্ৰিয়াংকা ভূঞা
  সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ
  বাপুজী মহাবিদ্যালয়া, সৰুক্ষেত্ৰী

34/40
EE
21/07/2022

প্ৰস্তুতকৰ্তাঃ
শ্ৰীমনোজ দাস
স্নাতক ষষ্ঠ ষান্মাসিক
ৰোল নংঃ UA-191-121-0181
ৰেজি নংঃ 19027377
চনঃ2022

8/8/2022

ভূমিকাঃ— নৱকান্তি সুকুমাৰীয়া আৰু ৰহস্যাবৃত
হব নহ'লেও গোম্বৰা মন্ত্ৰখিনি শ্ৰী শ্ৰী
মাধৱদেৱৰ অন্যতম প্ৰসিদ্ধ মন্ত্ৰ। কিন্তু মন্ত্ৰসমূহৰ
ইতিহাস অনেকেই জানিবলৈ নাপাৱে। সৰ্বসাধাৰণৰ
কথাকে নকওঁ বৈষ্ণৱ ধৰ্ম আৰু মন্ত্ৰ সংস্কৃতি
বিষয়ত অগ্ৰণী আৰু বিশিষ্ট পণ্ডিত ক্ৰমে ড°
মহেশ্বৰ নেওগ আৰু ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা দেৱতীয়াকো
সোমূৰা মন্ত্ৰখিনিৰ বিশ্লেষণ কৰে অৰ্থত মিলি কৰি
পৰা নাযায়। ড° মহেশ্বৰ নেওগ দেৱতীয়াই তেওঁৰ
দ্বাৰা সংকলিত, সম্পাদিত আৰু অসম সাহিত্য
সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত 'পবিত্ৰ অসম' নামৰ
পুথিখনিত সোমূৰা মন্ত্ৰখিনিৰ বিষয়ে 'কোলোৱা গোবিন্দ
আটৈয়ে পৰা, কমলাবাৰীৰ পৰা বহা মূলি
কম', এনেদৰে লিখিছে। ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা
দেৱতীয়াই ডক্টৰেট ডিগ্ৰীৰ গৱেষণা গ্ৰন্থ 'অসমৰ
মন্ত্ৰ সম্পৰ্কত বিৱৰণ' ত শ্ৰীমন্ত চতুৰ্ভুজ ঠাকুৰৰ
পৰা বহা পুৰুষ সংখ্যক অত্ৰৰ লেখক বুলিছে।
দক্ষিণকূলত এই ডমোৰী তথ্যই শুদ্ধ নহয়। (অসম
সাহিত্য সভাৰ ত্ৰিচত্বাৰিংশং তম অধিবেশনৰ স্মৃতি
গ্ৰন্থত এই লেখকৰ প্ৰবন্ধ 'অথ গোমূৰা মন্ত্ৰৰ কথা')
এই বিষয়ত কতৃত্বশীল ব্যক্তিবেৰ (Authority)

মেখিমা এনেকুৱা যেতিয়া, এলেকাটোত সবিশেষভাৱে আতেতাৰ কথা কৰই নাপালে। সত্ৰত এসময়ত চৰিতবোলা প্ৰথা আছিল আৰু তাৰ পৰাই স্থানীয় লোকে সত্ৰখনৰ ইতিবৃত্ত জানত থিছিল। কালক্ৰমত চৰিত-বোলা প্ৰথা লোপ পালে। তথাপি সত্ৰৰ ভকত আৰু স্থানীয় বয়োজ্যেষ্ঠ লোকৰ মুখে মুখে কিছুকথা চলি আহিছে; অৱশ্যে বিভিন্ন জনৰ মুখে-মুখে চলি অহাত মূল কথা এটকে সৰু-সুৰা দুই এটা কথাত সামান্য অসা-গুতি বা বৃহু-দুতি দেখা যোৱা যায়। তদুপৰি আমাৰ বৰ্তমানৰ ঠাই আহা সময়ৰ মানুহৰ এইবোৰ বিষয়ৰ প্ৰতি অনুসন্ধিৎসা মানুহক জনীয়াহে প্ৰবল হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। কাজেই এই বিষয়ে অলপ বহুল আলোচনা কৰা প্ৰয়োজন।

গোমুখা সত্ৰৰ ইতিহাস :— মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু শ্ৰী শ্ৰী মাধৱদেৱৰ দুজনা গুৰুয়ে অসমৰ ঠায়ে-ঠায়ে নামঘৰ কীৰ্তনঘৰ স্থাপি সত্ৰ পাতি নামধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰিছিল। পাছলৈ তেওঁৰ অনুগামী বদুলা

সকলোৰে সুৰক্ষা দিয়াটো অতি প্ৰয়োজনীয়। বৰপেটা সত্ৰখনৰ দৰে আমিও আমাৰ সমীপৱৰ্তী অঞ্চলত থকা সত্ৰখন সুন্দৰকৈ সযতনে ৰাখিব লাগিব। যাতে আমাৰ বাহিৰৰ পৰা লোক দেশৰ বাহিৰৰ পৰাও এইখন সত্ৰলৈ বহুতো ভক্তপ্ৰাণ ৰাইজৰ আগমন ঘটে। সত্ৰখনৰ নামত ১৪ বিঘা মাটি আছে ইয়াৰে বাসপুৰৰ থকা সত্ৰিয়ৰ মৌজাৰ অন্তৰ্গত দেৱীপাৰা গাঁৱত ৬৩ বিঘা মাটি আছে কিন্তু এই মাটি খিনি বৰ্তমান বেদখল হৈ আছে। এই মাটিখিনি অতি সোনকালেই বেদখলমুক্ত কৰি সত্ৰখনৰ উন্নয়নৰ নামত লগাব লাগে। আমাৰ মিথিলাৰ নৱপ্ৰজন্ম আছে তেওঁলোক যদি এই সত্ৰখনি চোৱা নাই তেনেহ'লে তেওঁলোক এবাৰ হ'লেও সত্ৰখনলৈ গৈ সত্ৰখনৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিব লাগে।

১৬৮১ চনতেই স্থাপন হোৱা এইখন সত্ৰৰ বিষয়ে উল্লেখ থকা বহুতো পুথি বৰ্তমান এতিয়াও সংৰক্ষিত কৰি ৰখা হৈছে। এই পুথিসমূহৰ পৰা আমি বহুতো নতুনা

কথা জানিব পাৰিম কেনেকৈ উদ্ভাৱন কৰিলে।
আনহাতে সত্ৰখনৰ যিবোৰ আপুৰুগীয়া
সম্পদ সমূহ সংৰক্ষণ কৰা হৈছে সেইবোৰৰ
ভিতৰত কিছুমান সম্পদ বিলুপ্ত হʼবলৈ
ধৰিছে নাইবা সম্পদ সমূহৰ বহুতো ক্ষতি হʼবলৈ
ধৰিছে। কাৰণ তাত এই সম্পদবোৰ সংৰক্ষণ
কৰিবলৈ উপযুক্ত সংগ্ৰাহালয় নাই। গতিকে
এই বিষয়টোৰ ওপৰত সকলোৱে গুৰুত্ব দিয়া
উচিত। কাৰণ এই আপুৰুগীয়া সম্পদসমূহে
আমাৰ এই সত্ৰখনৰ ভৱিষ্যত গঢ়িত লগতে
পিচৰ প্ৰজন্মই এইবোৰৰ পৰা জ্ঞান আহৰণ
কৰিব পাৰিব। মুঠতে আমাক সত্ৰখনক
উন্নতি লাগে। এইখিনিতে মোৰ ফালৰ পৰা
সত্ৰখনৰ মতামত আগবঢ়ালো।

—— X ——

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ স্থাপিত গোমুৰা সত্ৰ

এটি ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অধ্যয়ন

23/30 21.7.22

প্ৰস্তুতকৰ্তা

শ্ৰী ধৰিত্ৰী নাথ

স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাষিক

ৰোল নং ০১৪১

চন- ২০২২

Registration No- 1907337

তত্ত্ব অধ্যায়ক

আলামণি দাস

~~প্ৰিয়ংকা ভূঞা~~

সহকাৰী অধ্যাপিকা

অসমীয়া বিভাগ

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

36/40

EE 21/07/2022

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ প্ৰতিষ্ঠিত গোমুৰা সত্ৰ: এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

মাধৱদেৱৰ জন্ম হৈছিল ১৪৮৯ খৃষ্টাব্দত উত্তৰ লখিমপুৰৰ নাৰায়ণপুৰ অঞ্চলত। তেওঁ অসমৰ মহাপুৰুষীয়া ধৰ্ম বা একশৰণ নাম ধৰ্ম প্ৰৱৰ্তনৰ এজন মূল খুঁটা আছিল। মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ অন্যতম প্ৰধান শিষ্য আছিল। তেওঁৰ গুৰুভক্তিৰ বাবে তেওঁক বিশেষভাৱে জনা যায় আৰু তেওঁক শংকৰদেৱৰ প্ৰকৃত উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে গণ্য কৰা হয়। মাধৱদেৱে গুৰুজনাৰ আদেশ লৈ গুৰু নিৰ্দেশিত ধৰ্ম আৰু সাহিত্যৰ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত বিজয় নিচান উত্তোলন কৰিছিল। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱে অসমত নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ পৰৱৰ্তী গুৰু হিচাপে স্থান দিছিল। তেওঁৰ জীৱনৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য আছিল গুৰু ভক্তি।

গুৰুজনাৰ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উপৰিও বহুতো সংগীত, সাহিত্য, নৃত্য, নাট্য স্থাপত্য, ভাস্কৰ্য্য আদি কলাসমূহৰ চৰ্চা আৰু অনুশীলনৰ কেন্দ্ৰস্থলে পৰিগণিত হৈ উঠে। তদুপৰি নামঘৰ মণিকূট, গুৰুগৃহ একেৰ হাটী, ঢোল ঘৰ, অতিথিশালা, কৰাপাট আদি নিৰ্মাণেৰে সত্ৰ পৰিসৰৰ বৃদ্ধি কৰি থৈ গৈছে।

সত্ৰৰ ভূমিকা:— মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰৰ আদিকালতে সত্ৰৰ উৎপত্তি হোৱা বুলি ধাৰণা কৰা হয়। শংকৰদেৱে তেওঁৰ জন্মস্থান বৰদোৱাত প্ৰথমাৱস্থাত সত্ৰ স্থাপন কৰিছিল। এই নতুনকৈ ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা ঠাইত তেওঁ প্ৰাৰ্থনা ঘৰ স্থাপন কৰিছিল যি পিছলৈ সাংস্কৃতিক ৰূপ লয়। ইয়াক "থান" বুলিও কোৱা হয়। অসমৰ ঈশ্বৰ পৰা ফিৰি লৈ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে যাত্ৰা কৰোঁতে তেওঁ ঠায়ে ঠায়ে থান স্থাপন কৰিছিল।

বৰদোৱাৰ পিছতে শংকৰদেৱে আহোম ৰজাৰ ৰোষত পৰি ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰলৈ আহি ধুৱাহাট বেলগুৰিত সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ কথা চৰিত পুথিত উল্লেখ আছে। তাৰ পিছত দক্ষিণ পাৰত ক্ষেত্ৰী কাপলাত, চুনপোৰা, পালেধি, কমাৰকুচি আদি ঠাইলৈ গৈ সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। ইয়াৰে পিছতে শংকৰদেৱে পাটবাউসীত হৰিদেৱে মানৰিত দামোদৰদেৱে বৈকুণ্ঠপুৰত আৰু মাধৱদেৱে সুন্দৰীদিয়া, গণককুছি আৰু বৰপেটাত সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। শংকৰদেৱে দিয়া দায়িত্ব পালন কৰি গোপালদেৱে পৰৱৰ্তী কালত উজনি অসমৰ জেৰেঙাপাৰত প্ৰথম সত্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে।

শংকৰদেৱৰ প্ৰধান শিষ্য মাধৱদেৱে বৰপেটাত স্থাপন কৰা থানখনেই আছিল সৰ্ববৃহৎ। মাধৱদেৱে এক শৰণ নাম ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ

পাৰিছু নষ্ট কৰা, বাৰম্বাৰ আক্ৰমণ সত্ত্বেও অসমৰ ভিন ভিন ঠাইত থান স্থাপন কৰে। এই থানবোৰেই কালক্ৰমত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰাণকেন্দ্ৰ 'সত্ৰ' নামেৰে জনাজাত হয়। এনেদৰে পূৰ্ণ পূৰ্ণ পৰ্যায়ৰ সত্ৰ স্থাপনত অগ্ৰণী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিল মাধৱদেৱ আৰু দামোদৰদেৱে।

মূলতঃ "সত্ৰ" হৈছে মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱে অসমত নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা এক অনুষ্ঠান। ইষ্টদেৱক উপাসনা কৰা, ধৰ্মীয় চৰ্চা কৰা আৰু প্ৰসাৰ ঘটোৱা সত্ৰৰ মূল লক্ষ্য। ধৰ্ম চৰ্চাৰ উপৰিও সত্ৰসমূহ মহাপুৰুষীয়া তথা অসমীয়া সংস্কৃতি যেনে বৰগীত, সত্ৰীয়া নৃত্য আদিৰ লগতে পুৰণি পুথি-পাজি আৰু আন আন বুৰঞ্জীমূলক সম্পদৰ ভঁৰাল। প্ৰথমতে অসমত ৬৬৫খন সত্ৰ আছিল যদিও এতিয়া কেৱল মাজুলীতে স্থাপন কৰা হৈছিল যাৰ ভিতৰত এতিয়া ২২খনহে আছে।

সত্ৰৰ আন এক অৰ্থ হ'ল — অধিবেশন, যোম-যজ্ঞানুষ্ঠান, নিবাসস্থান। এই শব্দ প্ৰথমে "শতপথ" ব্ৰাহ্মণত আৰু "আশ্বতি" ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। অন্যহাতে গীতাত উল্লেখ থকা অনুসৰি বিষ্ণুক্ষেত্ৰ নৈমিষাৰণ্যত শৌনকাদি ঋষিসকলে স্বৰ্গপ্ৰাপ্তিৰ কাৰণে হাজাৰ বছৰ ধৰি যি অনুষ্ঠান পাতি আছিল সেয়ে সত্ৰ। কিন্তু অসমৰ নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্ম আন্দোলনত শংকৰদেৱে ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে কিছুকাল থকা স্থানসমূহেই "সত্ৰ" বুলি জনাজাত হয়।

সত্ৰৰ আৰু আন এক অৰ্থ হ'ল — শৰণ আদি আধ্যাত্মিক শিক্ষা দিয়া কাৰ্য। শংকৰদেৱে ব্ৰাহ্মণক শোনপোটীয়াকে নিজে শৰণ নিদি ব্ৰাহ্মণৰ দ্বাৰা দিয়া কাৰ্যত সত্ৰ শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। সেই সময়ত সত্ৰৰ বহুল প্ৰয়োগ হোৱা নাছিল। তাৰ পৰিবৰ্তে হৰি গৃহ, কীৰ্তন ঘৰ, থান আদি শব্দহে ব্যাপক প্ৰচলন আছিল। কোনো কোনো জীৱনীকাৰে অৱশ্যে "সত্ৰ" আৰু "থান"ৰ মাজত প্ৰভেদ নাৰাখে। আৰু এনেদৰে সত্ৰৰ স্থাপন কৰে।

অসমৰ সত্ৰ পৰম্পৰা অনুযায়ী বিভিন্ন ঠাইত বিভিন্ন সত্ৰৰ নিয়ম নীতি, (সংহতি) সত্ৰসমূহ হ'ল — পাটবাউসী সত্ৰ, দক্ষিণপাট সত্ৰ, মুদিয়া সত্ৰ। এই সত্ৰসমূহত ব্ৰাহ্মণ্য নিয়ম-নীতিৰ প্ৰচলন থাকে। (ব্ৰহ্ম সংহতি) চামগুৰি সত্ৰ, এলেঙী সত্ৰ — এই সত্ৰসমূহ ব্ৰহ্ম আৰু নামৰ প্ৰধান্যত প্ৰতিষ্ঠিত। (পুৰুষ সংহতি)

প্ৰত্নতাত্ত্বিক স্থানসমূহৰ ভিতৰত এখন অন্যতম স্থান।

সত্ৰসমূহত থকা পুৰণি সাহিত্য পুথিসমূহ অসমীয়া সাহিত্যৰ এক সম্পদ, সেই পুথিসমূহৰ পৰা ভালদৰে অধ্যয়ন কৰিলে হয়তো বহুতো নতুন কথা জানিব পৰা যাব। সংস্কৃতিৰ লগতে সত্ৰসমূহ যথেষ্ট সম্ভাৱনাৰ স্থল আছে। প্ৰত্নতাত্ত্বিক বিভাগে যদিহে সত্ৰৰ পুৰণি কীৰ্তি-চিহ্নসমূহক ভালদৰে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰে তেতিয়াহলে পুৰণি সম্পদৰাজিসমূহ সংৰক্ষিত হৈ থাকিব। আমি প্ৰকল্প অধ্যয়নৰ সময়ত লক্ষ্য কৰিছো যে সত্ৰসমূহৰ পুৰণি কীৰ্তি-চিহ্নসমূহ (শিলা, তাম্ৰলিপি আৰু সাঁচিপাতৰ ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰীসমূহৰ উচিত সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা নাই বুলিব পাৰি আৰু যি আছে সেয়াও যথেষ্ট নহয়। গতিকে ইয়াৰ সংৰক্ষণ গৃহৰ নিতান্তই প্ৰয়োজন। নহ'লে কালৰ সোঁতত কীৰ্তিচিহ্নসমূহ হেৰাই যোৱাৰ সম্ভাৱনাই অধিক প্ৰবল। চৰকাৰেও গোমুৰা সত্ৰৰ সংৰক্ষণ কৰাৰ কামটো সোনকালে হাতত ল'ব লাগে। তেতিয়াহে পুৰণি আপুৰুগীয়া সম্পদসমূহ নিজৰ প্ৰজন্মই চিনি পাবলৈ সক্ষম হ'ব।

অসম চৰকাৰ আৰু পৰ্যটন বিভাগে গোমুৰা সত্ৰখনলৈ এক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া উচিত। সত্ৰখনৰ নিৰ্মাণ কাৰ্যসমূহ সোনকালে আৰু সৌন্দৰ্যমণ্ডিত কৰাব লাগে আৰু আটাইকে বুনীয়াদে সাজিব লাগে। অসমৰ পৰ্যটন বিভাগটোৱে সত্ৰখন পৰ্যটন স্থললৈ উন্নীত কৰাব লাগে তেতিয়াহে সত্ৰখনৰ মহিমা সকলোৱে সকলোতে জনাজাত হৈ পৰিব। আৰু দেশী-বিদেশী পৰ্যটকে সত্ৰখনলৈ অহাৰ সুযোগ লাভ কৰিব পাৰিব। সেয়েহে পৰ্যটন বিভাগে সোনকালে এই বিষয়ে গুৰুত্ব দি গোমুৰা

অগ্নমন এমন অসমৰ আন্তৰ্জাতিক পৰ্যটন স্থান হিচাপে স্বীকৃতি দিয়া উচিত। গোমুখা অগ্নমন পৰ্যটন ক্ষেত্ৰ হিচাপে যদি তুলিলে অসমৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা পৰ্যটক অহাটো নিশ্চিত, ই আৰু ইয়াৰ ফলত চৰকাৰৰ ৰাজহ বৃদ্ধি পোৱাৰ লগতে স্থানীয় যুৱক-যুৱতী সকলৰ নিয়োগৰ যথেষ্ট সম্ভাৱনা আছে। গতিকে অসম চৰকাৰ আৰু পৰ্যটন বিভাগে গোমুখা অগ্নমনক এমন আন্তৰ্জাতিক পৰ্যটন স্থান হিচাপে স্বীকৃতি দিয়াৰ অতিকৈ দৰকাৰ।

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ স্থাপিত গোমুৰা সত্ৰ

এটি ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অধ্যয়ন

তত্ত্ব অধ্যায়ক

~~প্ৰিয়ংকা ভুঞা~~ মালামণি দাস

সহকাৰী অধ্যাপিকা

অসমীয়া বিভাগ

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী

প্ৰস্তুতকৰ্তা

শ্ৰী কংকনা বেগম

স্নাতক ষষ্ঠ ষান্মাষিক

ৰোল নং - ১৭০

চন- ২০২২

Registration No- 19027366

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ স্থাপিত গোমূৰা সত্ৰ : এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

গোমূৰা সত্ৰৰ ছবি

"সত্ৰ হৈছে মহাপুৰুষ শ্ৰী মন্ত শংকৰদেৱ আৰু শ্ৰীশ্ৰী মাধৱদেৱে অসমত নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে স্থাপন কৰা এক অনুষ্ঠান। ইষ্টদেৱতাক উপাসনা কৰা ধৰ্মীয় তত্ত্ব চৰ্চা কৰা প্ৰসাৰ ঘটোৱা সত্ৰৰ মাই লক্ষ্য। ধৰ্ম চৰ্চা উপৰিও সত্ৰসমূহ মহাপুৰুষীয়া তথা অসমীয়া সংস্কৃতি যেনে বৰগীত, সত্ৰীয়া নৃত্য, চালি নৃত্য, ঝুমুৰা নৃত্য, দশাৱতাৰ নৃত্য আদিৰ লগতে পুৰণি পুথি-পাজি আৰু আন আন বুৰঞ্জীমূলক সমলৰ ভঁৰাল। প্ৰথমতে অসমত ৬৬৫ খন সত্ৰ আছিল যদিও এতিয়া তাৰে বেছিভাগৰে অস্তিত্ব নাই। এই কেইখনৰ ভিতৰত ৬৫ খন কেৱল মাজুলীত স্থাপন কৰা হৈছিল যাৰ ভিতৰত এতিয়া 22 খনহে আছে।

"সত্ৰ" শব্দটোৰ আভিধানিক অৰ্থ হৈছে অধিৱেশন, হোম-যজ্ঞানুষ্ঠান, নিবাসস্থান। এই শব্দ প্ৰথমে "শতপথ ব্ৰাহ্মণ"ত "আহুতি" বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। ভাগৱত গীতাতো এই শব্দটো ভিন ভিন ঠাইত ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। গীতাত উল্লেখ থকা অনুসৰি বিষ্ণুক্ষেত্ৰ নৈমিষাৰণ্যত শৌনকাদি ঋষিসকলে স্বৰ্গপ্ৰাপ্তিৰ কাৰণে হাজাৰ হাজাৰ বছৰ ধৰি যি অনুষ্ঠান পাতি আছিল সেয়ে সত্ৰ। কিন্তু অসমৰ নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ আন্দোলনত শঙ্কৰদেৱে ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে কিছুকাল থকা স্থানসমূহেই "সত্ৰ" বুলি জনাজাত হয়। সত্ৰৰ আন এক অৰ্থ হ'ল ধৰ্ম, শৰণ আদি আধ্যাত্মিক শিক্ষা দিয়া কাৰ্য্য।

নৱ-বৈষ্ণৱ আন্দোলনৰ ফলস্বৰূপে প্ৰতিষ্ঠা হোৱা সত্ৰসমূহে অসমৰ ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক জীৱনত পাঁচশ বছৰতো অধিক কাল ধৰি বিশেষ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। সত্ৰসমূহক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই সাহিত্য, সংগীত আৰু বিবিধ শিল্প কলাৰ উদ্ভাৱন ঘটিছে। অসমৰ ইটো মূৰৰ পৰা সিটো মূৰলৈ, গাঁৱৰ চুকে-কোণে সত্ৰবোৰ স্থাপিত হৈ সমগ্ৰ অসমবাসীক এটা ধৰ্মৰ ডোলেৰে বান্ধি ঐক্য আৰু সংহতি প্ৰতিষ্ঠাত প্ৰভূত বৰঙণি যোগাই আহিছে। মানুহৰ শৰণ-ভজনৰ দ্বাৰা আত্মবিশ্বাস আৰু আত্ম-উপলব্ধিৰ কৰ্ষণৰ বাবে অতীতৰে পৰা সত্ৰবোৰে অৱদান যোগাই আহিছে। এইদৰে শংকৰদেৱে ~~এইদৰে~~ অসমত সত্ৰ স্থাপিত কৰাৰ ভিতৰতে তাৰেই এখন বৰপেটা জিলাৰ পূবপ্ৰান্তত আৰু সৰুক্ষেত্ৰী সমাধিৰ

বৈষ্ণৱ নীতি আদৰ্শৰ ভিত্তিত সত্ৰখন আজিও চলি আছে, সত্ৰখন এক মনোমহা প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰ লীলাভূমিত অৱস্থিত, চাৰিওফালে বহুতো মূল্যবান উদ্ভিদেৰে ভৰি আছে। সত্ৰখনত বহুতো মূল্যবান আপুৰুগীয়া পুৰণি সম্পদৰে ভৰপুৰ হৈ আছে। মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ সাহিত্য কৃতি আৰু তেওঁৰ বৰ্ম-ৰাজি সমূহ তাত সংৰক্ষিত হৈ আছে পুৰণি সাচি পুথি, তাম্ৰলিপি সমূহ প্ৰত্নতাত্বিক সকলৰ বাবে এক মূল্যবান দলিল স্বৰূপ।

সত্ৰখনত থকা পুৰণি সাহিত্য কৃতি সমূহ অসমীয়া সাহিত্যৰ এক সম্পদ, সেই পুথি সমূহৰ পৰা ভালদৰে অধ্যয়ন কৰিলে হয়তো বহুতো নজনা কথা জানিব পৰা যাব। সংকতিৰ ভালপৰাও সত্ৰখন যথেষ্ট সম্ভাৱনাৰ থল আছে। প্ৰত্নতাত্বিক বিভাগে যদিহে সত্ৰৰ পুৰণি কীৰ্তি-চিহ্ন সমূহক ভালদৰে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰে তেতিয়া হ'লে পুৰণি সম্পদৰাজিসমূহ সংৰক্ষিত হৈ পৰিব। আমি প্ৰকল্প অধ্যয়নৰ সময়ত লক্ষ্য কৰিছো যে সত্ৰখনৰ পুৰণি কীৰ্তি চিহ্ন (লিপি, তাম্ৰলিপি আৰু মাধৱ দেৱে ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰী সমূহৰ উন্নত

সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা নাই বুলিব পাৰি আৰু যি আছে সেয়াই যথেষ্ট নহয়। এটি সঠিক সংৰক্ষণ গৃহৰ নিতান্তই প্ৰয়োজন। নহলে কালৰ সোঁতত কীৰ্তি চিহ্ন সমূহ হেৰাই যোৱাৰ সম্ভাৱনাই অধিক প্ৰকট। চৰকাৰেও গোমৃৰা সত্ৰৰ সংৰক্ষণ কৰাৰ কামটো সোনকালে লব লাগে। তেতিয়াহে পুৰণি অসমুৰুীয়া সম্পদ সমূহ পিছৰ প্ৰজন্মই চিনি পাবলৈ সক্ষম হব।

অসম চৰকাৰ আৰু পৰ্যটন বিভাগে গোমৃৰা সত্ৰখনক এক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া উচিত। সত্ৰখনৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য সমূহ সোনকালে আৰু ক্ষিপ্ৰ গতিত কৰাৰ লাগে, আৰু আটক ধুনীয়াকৈ সাজিব লাগে। অসমৰ পৰ্যটন বিভাগটোৱেই সত্ৰখন পৰ্যটন স্থললৈ উন্নত কৰাৰ লাগে তেতিয়াহে সত্ৰখনৰ মহিমা সকলোৱে সকলোতে জনাজাত হৈ পৰিব আৰু দেশী-বিদেশী পৰ্যটকে সত্ৰখনলৈ অহাৰ সুযোগ লাভ কৰিব।

অসমীয়া বিভাগ

বাপুজী মহাবিদ্যালয় সৰুক্ষেত্ৰী

*মহাপুৰুষ মাধৱদেৱ স্থাপিত গোমুৰা সত্ৰ: এটি ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

ASM-HE-6056

Roll No: UA-191-121-0222

প্ৰস্তুতকৰ্তা

শ্ৰী সুমন ৰয়

স্নাতক ষষ্ঠ ষাণ্মাসিক

ৰোল নং - UA-191-121-0222

Registration No: 19027419

চন - 2022

Phone No: 6002602113

তত্ত্বাৱধায়ক

প্ৰিয়ংকা ভূঞা

সহকাৰী অধ্যাপিকা,

অসমীয়া বিভাগ

বাপুজী মহাবিদ্যালয়, সৰুক্ষেত্ৰী.

36/40 EE 21/07/2022

24/30 8/8/22

মহাপুৰুষ শ্ৰী শ্ৰী মাধৱদেৱৰ স্থাপিত গোমূৰা সত্ৰৰ মূল তোঁৰণ

স্থাপিত ঃ ১৫৮১ চন

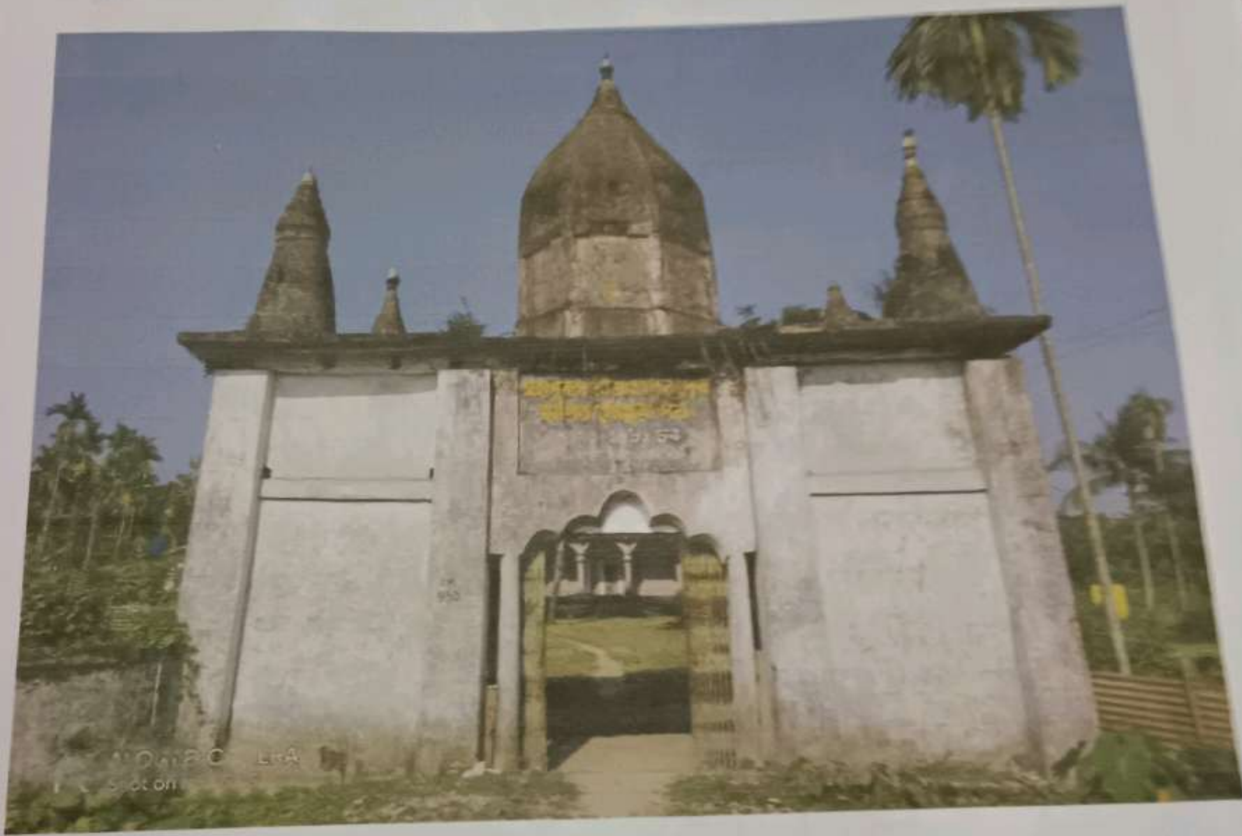

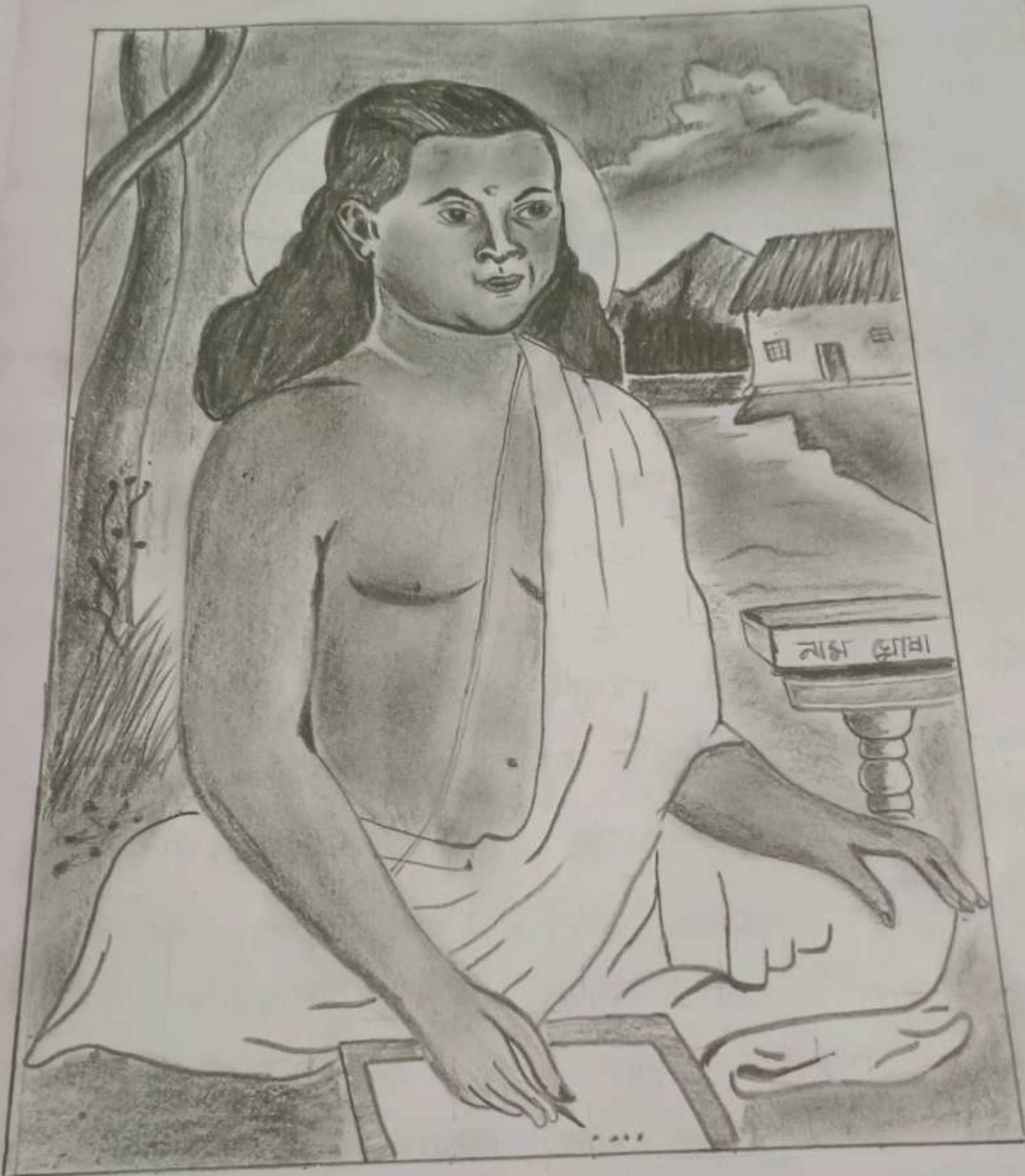

মহাপুৰুষ শ্ৰী শ্ৰী মাধৱ দেৱ

সত্ৰক ভৱিষ্যতে পৰ্যটনৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে গঢ় দিব পাৰি যাব। তাত মহাপুৰুষ মাধৱদেৱে নিজ হাতে ৰন্ধা কৰাৰ অলৌকিকতা, পুথি-পাণ্ডুলিপি, মাধৱদেৱে ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰীবোৰ, সেই ঠাইখিনিৰ সুন্দৰ্য্য পৰিচৰ্যাৰ আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰ হ'ব পাৰে।

সত্ৰখনৰ ওচৰত থকা পোহৰা ঐতিহ্যমণ্ডিত পোহৰা সত্ৰ চৰকাৰে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। বাহিৰেও ইয়াৰ কাষতে ব্যৱস্থা ল'ব পাৰে। তাত থকা স্থল চোটি বা প্ৰবেশ দ্বাৰ যেন ভাঙি ওলাই যাব ধৰিছে তাক আকৌ নতুন কৈ সংস্কাৰৰ দিহা কৰিব লাগে। মোৰ বিশ্বাস পোহৰা সত্ৰ এদিন সৰ্বজন বিদিত পৰ্যটকৰ আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰ হ'ব।

তথ্য সংগ্ৰহ ঃ "মহাপুৰুষ শ্ৰী শ্ৰী মাধৱদেৱে প্ৰতিষ্ঠিত পোহৰা সত্ৰ" (ধনজিৎ ডেকা), আৰু পোহৰা সত্ৰৰ বৰ্তমানৰ সত্ৰাধিকাৰ শ্ৰী যুত হেমকান্ত মহন্ত আতৈৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে।

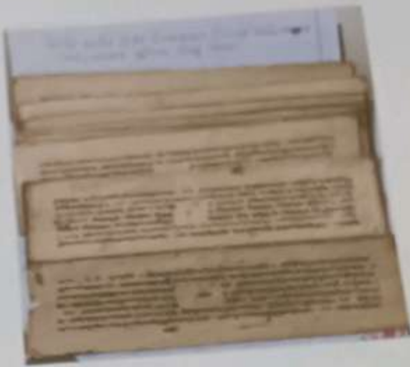

সোমুৱাৰ পুৰণি কীৰ্তি চিহ্ন সমূহ

Role of Pre-Primary Education in Child's Holistic Development

With
Special Reference to Byaskuchi
area of
Sarukshetri Mouza

Project Report Submitted for the Fulfilment of BA 6th semester,

Education (HC) Paper - 6026
For the session 2021-2022

Under the Supervision of
Mrs. Sabita Kalita
Asstt. Professor
Bapujee College, Sarukshetri

By
Hirak Jyoti Barman (UA-191-121-0159)
Dhanjit Barman (UA-191-121-0140)
Jintu Barman (UA-191-121-0167)

CONTENT

	Page No
Chapter : 1	
❖ Introduction	1 - 10
❖ Improtance of Study	11
❖ Statement of the Problem	12
❖ Objectives of the Study	13
❖ Delimitation of the Study	14
Chapter : 2	
❖ Review of Related Literature	15 - 17
Chapter : 3	
❖ Methodology	18
Chapter : 4	
❖ Data Analysis and Interpretation	19 - 22
Chapter : 5	
❖ Finding of the Study	23
❖ Conclusion	24
❖ Suggestion	25
References	26
Appendix - 1 (List of Table 1)	27
Appendix -2	28

Chapter - 1

Introduction

সাধাৰণতে জন্মৰ পৰা ৬ বছৰ বয়সৰ এই সময়ছোৱাক শৈশৱ কাল বোলে। মানৱ জীৱনৰ ই প্ৰথম স্তৰ। এই কালছোৱা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। কাৰণ এই কালছোৱাই মানৱ জীৱনৰ বিকাশৰ ভেটিস্বৰূপ। এই সময়ছোৱাৰ দৈহিক মানসিক ক্ষমতাসমূহৰ বিকাশৰ ওপৰত এজন ব্যক্তিৰ ভৱিষ্যত বহু পৰিমানে নিৰ্ভৰ কৰে।

শৈশৱ কালৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ হ'ল -

১। দ্ৰুত দৈহিক বিকাশ ঃ জন্মৰ পিছৰে পৰা শিশুৰ দ্ৰুত দৈহিক বিকাশ পৰিলক্ষিত হয়। জন্মৰ সময়ত হোৱা ওজন প্ৰথম পাঁচ মাহতেই দুগুনলৈ বৃদ্ধি হৈ এবছৰৰ ভিতৰত ই তিনিগুন হৈ উঠে। দেহৰ উচ্চতা বাঢ়ে। এবছৰৰ ভিতৰত দুয়োপাৰি দাঁত গজিবলৈ ধৰে। মাতৃগৰ্ভত থকা কালতেই শিশুৱে অংগ সঞ্চালত ক্ষমতা লাভ কৰে। ভ্ৰুণৰ আকাৰত মাতৃগৰ্ভত ন মাহ দহ দিন থকা অৱস্থাতে শিশুৰ হাত-ভৰি, স্নায়ু, ধমনী, মগজু আদি গঠিত হৈ আছে। জন্মৰ পিছৰ পৰা অংগ সঞ্চালন ক্ষমতা বৃদ্ধি হ'বলৈ ধৰে। ইয়াৰ ফলত উবুৰি হোৱা, বগোৱা, আঠুকঢ়া, থিয় হোৱা, খোজ কঢ়া, দৌৰা আদি সঞ্চালন মূলক ক্ৰিয়া সমূহ শিশুৱে তিনি বছৰৰ ভিতৰত কৰিব পৰা হয়।

২। পৰনিৰ্ভৰশীলতা ঃ শৈশৱ কালৰ শিশুসকল স্বাভাৱিকতে দৈহিকভাৱে অসহায় আৰু দীৰ্ঘদিনৰ বাবে পৰনিৰ্ভৰশীল অৱস্থাত থাকে। তাৰ খোৱা-পিন্ধাকে আদি কৰি দৈনন্দিন জীৱনত সকলো কাম-কাজৰ বাবে পিতৃ-মাতৃ আৰু অন্যান্য পৰিজনৰ ওচৰত নিৰ্ভৰ হৈ চলিবলগীয়া হয়।

৩। কল্পনা প্ৰৱনতা ঃ শৈশৱ কালৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট হ'ল কল্পনা প্ৰৱনতা। এই কালছোৱাত শিশুৱে কল্পনাৰ ৰাজ্যত উটি-বুৰি ফুৰি বৰ আনন্দ পায়। কিন্তু অতিমাত্ৰা কল্পনা প্ৰৱনতাই শিশুক বাস্তৱ আৰু কল্পনাৰ মাজত থকা প্ৰভেদক খেলিমেলি লগাই দিয়ে।

৪। ক্ৰীড়া প্ৰৱনতা ঃ শৈশৱ কালত শিশুৰ খেলা প্ৰবৃত্তিৰ প্ৰাবল্য বৃদ্ধি হয়। খেলাই হ'ল শিশুৰ জীৱন। দৌৰ, জপিওৱা, পুতলা আদি খেল খেলি শিশুৱে পৰমানন্দ লাভ কৰে।

খেলাৰ যোগেদি আন শিশুৰ লগত বন্ধুত্ব গঢ়ি তোলাৰ লগতে সামাজিক হ'বলৈ শিকে।

৫। অনুকৰণ প্ৰিয়তা ঃ এই স্তৰত শিশু স্বাভাৱিকতেই বৰ অনুকৰণ প্ৰিয়। এই অনুকৰণ প্ৰয়তাৰ বাবেই সিহঁতে পিতৃ-মাতৃ আৰু পৰিয়ালৰ অন্যান্য সদস্যৰ পৰা লিখা-পঢ়া, খোৱা-বোৱা, কথা কোৱা, পিন্ধা-উৰা আদি কৌশলবোৰ আয়ত্ব কৰে। সকলো কথাতে শিশুৱে ডাঙৰক অনুকৰণ কৰে।

৬। আত্মকাম প্ৰৱনতা ঃ শিশুৰ যৌনচেতনা একেবাৰেই নোহোৱা নহয় বুলি আধুনিক মনোবিজ্ঞানীসকলে মত প্ৰকাশ কৰে। নিজ হাত আৰু ভৰিৰ আঙুলি মুখত ভৰাই, কোমল বস্তু মুখলৈ নি প্ৰস্ৰাৱ কৰি শিশুই যৌন স াগ লাভ কৰে।

৭। আত্মকেন্দ্ৰিকতা ঃ এই অৱস্থাত শিশু অত্যন্ত আত্মকেন্দ্ৰিক মনোভাৱাপন্ন হয়। সিহঁতে নিজস্বাৰ্থ আৰু প্ৰয়োজন পূৰণ হোৱাত সৰ্বাধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। আনৰ বাবে ত্যাগ কৰিব নিবিচাৰে। সেইবাবে বহু সময়ত নিজৰ ভাই-ভনীৰ মাজত খোৱা বা খেলা বস্তুলৈ কাজিয়া কৰা দেখা যায়।

৮। ভাষাৰ বিকাশ ঃ জন্মৰ প্ৰায় ছমাহ সময়ৰ পৰা শিশুৰ মুখত কেতবোৰ অস্পষ্ট স্বৰধ্বনি উচ্চাৰিত হয়। পিছলৈ এনেবোৰ উচ্চাৰণেই শব্দ আৰু ভাষাত পৰিণত হয়। এবছৰ পিছৰ পৰাই দুই এটা শব্দ শুনা যায়। পৰবৰ্তী কালত শব্দৰ সংখ্যা বৃদ্ধি হৈ বাক্য প্ৰয়োগ কৰিব পৰা যায়। পাঁচ বছৰ বয়সৰ ভিতৰত কথিত ভাষা আয়ত্ব কৰিবলৈ শিকে। সাধাৰণতে পিতৃ-মাতৃ পৰিয়ালৰ অন্যান্য লৰা-ছোৱালী আৰু আত্মীয় স্বজনৰ মাত কথা শুনি শিশুৱে ভাষা আয়ত্ব কৰে।

৯। সংবেদনাত্মক বিকাশ ঃ নৱজাত শিশুৱে দৈহিক পৰিবেশৰ প্ৰতি উপযুক্ত প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে। এমাহ, দেৰমাহৰ ভিতৰত শিশুৱে পৰিবেশৰ প্ৰতি অৰ্থপূৰ্ণ সঁহাৰি জনাব পাৰে। কাৰণ তেতিয়া শিশুৱে সংবেদন অনুভূতিৰ বিকাশ লাভ কৰে।

১০। কৌতুহল পৰায়ণতা ঃ চাৰিফালৰ পৰিবেশ শিশুৱে ভালদৰে চাবলৈ আৰু জানিবলৈ আগ্ৰহান্বিত হৈ উঠে। ফলত এক অস্থিৰ আৰু চঞ্চল মনেৰে সিহঁত বহুতো যুক্তি

অযুক্তিকৰ প্ৰশ্ন সুধি ডাঙৰক ব্যতিব্যস্ত কৰি তোলে। ডাঙৰেও শিশুৰ সকলো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ পাৰ্যমানে দিব লাগে। ইয়াৰ জৰিয়তে শিশুৰ মানসিক তথা বৌদ্ধিক বিকাশ সাধন হয়।

১১। সৰ্বপ্ৰাণবাদিতা ঃ শিশুৱে সজীৱ প্ৰাণীৰ দৰে সকলো নিৰ্জীৱ বস্তুতে প্ৰান থকা বুলি ভাৱে। এই ধাৰণাৰ বশৱৰ্তী হৈ শিশুৱে সজীৱতা আৰু নিৰ্জীৱতাৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য বিবেচনা কৰিব নোৱাৰে। সিহঁতৰ মতে নিৰ্জীৱ বস্তুয়ো যেন ফুৰা-চকা সুখ-দুখ আদি অনুভৱ কৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে কব পাৰি যে শিশুৱে যেতিয়া মাটিত পৰি দুখ পায় তেতিয়া কান্দি উঠে। যদি কোনোবাই মাটিখিনিক জগৰীয়া কৰি প্ৰহাৰ কৰে, তেতিয়া প্ৰতিশোধ লোৱা বুলি ভাবি সন্তোষ পায়।

১২। প্ৰবৃত্তিমূলক প্ৰৱনতা ঃ শিশুৰ আচৰণ সাধাৰণতে প্ৰবৃত্তি পৰিচালিতহয়। দৈহ্যিক প্ৰয়োজন পুৰণে শিশুৰ আনন্দ আৰু ইয়াৰ ব্যৰ্থতাই দুখ দিয়ে। শিশুৰ আবেগ অনুভূতিবোৰ ক্ষন্তেকীয়া। দৈহ্যিক পৰিবেশৰ পৰিবৰ্তনৰ লগে লগে সুখ-দুখৰ অনুভূতিবোৰ ক্ষিপ্ৰ পৰিবৰ্তন ঘটে।

শিশুৰ দেহ মানসিক প্ৰয়োজন ঃ

শিশুৰ দেহ মানসিক প্ৰয়োজন বোৰৰ প্ৰতি বিশেষ ভাৱে মন দিব লগে। এই প্ৰয়োজন বোৰ পূৰণৰ ওপৰতে শিশুৰ সুস্থ বিকাশ নিৰ্ভৰ কৰে। তলত এই প্ৰয়োজন বোৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল -

১। দৈহিক আদৰ যত্নৰ প্ৰয়োজন ঃ মানুহ জীৱ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰাণী হলেও জন্মৰ পিছতে নিজে একো কৰিব নোৱাৰে। অন্যান্য জীৱ জন্তুৰ তুলনাত মানৱ শিশু ডাঙৰ হওতে বা আত্মনিৰ্ভশীল হওঁতে বেছি সময়ৰ দৰকাৰ। মানৱ শিশু দৈহিকভাৱে পৰনিৰ্ভৰশীল বাবে দৈহিক আদৰ যত্নৰ প্ৰয়োজন। শিশুৰ খোৱা পিন্ধা, স্বাস্থ্য ৰক্ষা আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে মাক-দেউতাক বা পৰিয়ালৰ অন্যান্য লোক সকলে যত্ন কৰিবলগীয়া হয়। মাতৃ দুগ্ধ কেঁচুৱাৰ বাবে বৰ উপকাৰী অন্যান্য পুষ্টিকৰ খাদ্য, টোপনী ৰোগ ব্যাধি নিৰায়মৰ প্ৰতি মাকে সদা সচেতন হ'ব লাগে। কাৰণ প্ৰথম অৱস্থাতে শিশুৱে মাকৰ সান্নিধ্য লাভ কৰে। সেইবাবে দৈহ্যিক অভাৱ পূৰণত মাকৰ ভূমিকা অপৰিসীম।

২। খেলা-ধুলাৰ প্ৰয়োজন ঃ খেলাৰ জৰিয়তে শিশুৰ শাৰিৰিক, মানসিক, বৌদ্ধিক, আবেগিক আদি দিশৰ উৎকৰ্ষ সাধন হয়। শিশুৰ অংগ সঞ্চালন ক্ষমতা, ৰক্ত সঞ্চালন ক্ৰিয়া, পৰিপাক যন্ত্ৰৰ ক্ৰিয়া, আদি খেলাৰ জৰিয়তে যথাযথভাৱে চালিত হৈ দৈহ্যিক বিকাশক সহায় কৰে। খেলাই শিশুক পৰমানন্দ দিয়ে। সেইবাবে শিশুৱে বেছিভাগ সময় খেলিয়েই কটায়। খেলাৰ জৰিয়তে বৌদ্ধিক বিকাশ ঘটে। ই মানসিক তৃপ্তি দান কৰে। আবেগ অনুভূতি খেলাৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ পায়।

৩। মৰমৰ প্ৰয়োজন ঃ শিশুই সকলোৰে পৰা মৰম বিচাৰে। মৰম ভালপোৱা আদিয়ে শিশুক মানসিক আৰু আবেগিক দিশত সহায় কৰে। মৰম চেনেহৰ জৰিয়তে সকলো কামতে সিহতৰ উৎসাহ উ পনা বৃদ্ধি হয়। মনলৈ সাহস আহে। মৰমৰ অভাৱত শিশুৱে নিজকো অবহেলিত বা অবাঞ্চিত ব্যক্তি হিচাপে গণ্য কৰে। ফলত কিছুমানে মানসিক ৰোগী বা অপৰাধী ব্যক্তিক পৰিণিত হব পাৰে।

৪। নিৰাপত্তাৰ প্ৰয়োজন ঃ শিশুই পৰিয়লৰ মাজত ডাঙৰ দীঘল হয় আৰু দৈহ্যিক আৰু মানসিকভাৱে নিজকে নিৰাপদ বুলি ভাবে। বিপদ-আপদৰ সময়ত ডাঙৰৰ পৰা সহায় সহানুভূতি বিচাৰে। সহায় সহানুভূতিৰ নিশ্চয়তা পালে মনৰ পৰা ভয় আঁতৰে আৰু সাহস বৃদ্ধি হয়। সকলো কামতে আগবাঢ়ি যাবলৈ প্ৰেৰণা পায়।

৫। মৰ্যদাৰ প্ৰয়োজন ঃ শিশু সৰু যদিও মৰ্যদাৰ প্ৰতি সদা সচেতন। আত্মকেন্দ্ৰিক মনোভাৱৰ শিশুৱে নিজকে নিজে শ্ৰেষ্ঠ বুলি প্ৰতিপন্ন কৰিব বিচাৰে। পৰিয়ালৰ মাজত খোৱা, পিন্ধা আদি সকলোতে শিশুই নিজ পছন্দমতে চলিব বিচাৰে। কিবা কাম কৰিলে প্ৰশংসা স্বীকৃতি আদি পাবলৈ বিচাৰে। ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম হলে শিশু ক্ষুন্ন হৈ পৰে। কাৰণ শিশুৰ বিচাৰ বিবেচনাৰ জ্ঞান নাথাকে। ডাঙৰে সিহঁতক পাৰ্যমানে মৰ্যদা দিব লাগে যাতে সিহতৰ ব্যক্তিত্ব বিকাশত সহায় হয়।

৬। স্বাধীনতাৰ প্ৰয়োজন ঃ শিশু স্বাধীন মনৰ বাবে সিহঁতৰ প্ৰকৃতিক মুক্ত ধাৰণাই বিশেষ ভাবে ঠাই লয় আনৰ শোসন আৰু নীতি নিয়মৰ মাজত থাকি শিশুৱে ভাল নাপায়। কান্দীয়েই ৰণ জীকা স্বভাৱ শিশুৰ ক্ষেত্ৰত বিৰাজমান। শিশুৰ পছন্দৰ অলপ

ব্যতিক্ৰম হলেই কান্দি উঠে বা বয়বস্তু দলিয়াই বিলোপ প্ৰদৰ্শন কৰে। শিশুক পাৰ্য্যমানে স্বাধীনতা দিব লাগে।

৭। **কৌতুহল পূৰণৰ প্ৰয়োজন ঃ** শিশু কৌতুহলী মনৰ হোৱা বাবে তাৰ চাৰিওফালে বস্তু, বিষয়, পৰিস্থিতি আদিক জানিবলৈ ব্যগ্ৰ হৈ পৰে। এই ক্ষেত্ৰত শিশুই ডাঙৰক নানা প্ৰশ্ন সুধি ব্যতিব্যস্ত কৰি তোলে। ডাঙৰেও ধৈৰ্য্য সহকাৰে শিশুৰ কৌতুহল পুৰণ কৰিব লাগে।

শৈশৱ কালৰ শৈক্ষিক গুৰুত্ব সমূহ হ'ল ঃ

জীৱনৰ এই সময়ছোৱাত শিশুক দিব লগা শিক্ষাৰ যথেষ্ট তাৎপৰ্য আছে। শিক্ষাবিদ ৱাটচনে কৈছে, বিকাশৰ আন সময়ছোৱাতকৈ এই সময়ছোৱাতে শিক্ষাৰ তীব্ৰতা আৰু পৰিধি ব্যাপক হয়।

সেয়েহে অভিভাৱক আৰু শিক্ষক সকলে সজাগ হৈ এই স্তৰৰ শিক্ষক সকলক পৰিকল্পিত ভাৱে শিক্ষা প্ৰদান কৰা উচিত।

সুস্থ পৰিবেশ (Healthy Atmosphere) ঃ

শিশু সকলে সুস্থ সামাজিক পৰিবেশ এটা উপভোগ কৰিবলৈ হ'লে অভিভাৱক আৰু শিশু সকল সজাগ থকা উচিত। শিশুৰ বাবে ঘৰুৱা পৰিবেশ মধুৰ আৰু নিৰাপত্তা থকা হব লাগে। বিদ্যালয়খনো বেলেগ বেলেগ হয়। নিয়মিয়া মলমুত্ৰ ত্যাগ কৰা শিশুক এই বিষয়ত শিক্ষা দিবলৈ সহজ হয়। কিন্তু মাজে সময়ে দেখা যায় ভাল শিক্ষা পোৱাৰ পিছতো শিশুটোৱে নিজৰ পিন্ধা পেন্তটোতে প্ৰস্ৰাৱ কৰে নাইবা বহুসময় ধৰি জোৰকৈ পায়খানাত বহি থাকে। এনে ধৰণৰ শিশুৰ আচৰণে অভিভাৱক, শিক্ষক সকলক বিমোৰত পেলায়। তেনে ক্ষেত্ৰত শিশুটিক পুনৰাই মলমুত্ৰ শিক্ষা দিয়া উচিত। শিশুক সৰুৰে পৰা এই শিক্ষা দিয়া প্ৰয়োজন নহলে এই সমস্যাই পিছত সকলোৰে মাজত এক লাজৰ বিষয় হৈ পৰে।

টোপনিৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা সমস্যা (Sleeping problem) ঃ

এই স্তৰৰ শিশু সকল মাজে সময়ে টোপনিৰ সমস্যাত ভোগে। যদি সঠিক ভাবে শিশুসকলক এই সমস্যাৰ পৰা আঁতৰাই আনিব পৰা নাযায় তেনেহলে শিশুৰ পিছত জীৱনত ই এক ভয়াবহ ৰূপ লব পাৰে যিটোৱে শিশুৰ স্বাস্থ্যত বিশেষ ক্ষতি আনি দিব পাৰে।

শিশু সকলে যেতিয়া ঘৰৰ সদস্যবোৰৰ বিছনালৈ যোৱা আৰু শুৱা সময় নিজৰ লগত নিমিলা যেন দেখে তেতিয়াই তেওঁলোক টোপনিৰ সমস্যাৰ সন্মুখীন হয়। এই সময়ছোৱাৰ শিশুসকলে কৰি থকা কোনো কাম আধৰুৱাকৈ থৈ সোনকালে বিছনালৈ যাব নোখোজে। জোৰ কৰি বিছনালৈ নিলেও কন্দা-কটাও কৰে। খংৰ বশবৰ্তী হৈ বিচনালৈ নাযাবলৈ জেদ পৰ্য্যন্তও ধৰে। অন্যহাতে বিদ্যালয় যোৱাৰ আগৰ সময় চোৱাত শিশু সকলে প্ৰায়েই ভয়ৰ বশবৰ্ত্তী হোৱা দেখা যায়।

গোটেই নিশা কেতিয়াবা শিশুসকলক উজাগৰে থকাও দেখা যায়। শৰিৰ অসুস্থ থাকিলে সপোন দেখিলে দিনৰ কাৰ্য্যসূচীৰ পৰিবৰ্ত্তন হলে বা বিচনাত প্ৰস্ৰাৱ কৰিলেও শিশু সকলক উজাগৰে থকা পৰিলক্ষিত হয়। কেতিয়াবা দেখা যায় এবাৰ যদি শিশুৰ শুৱা পদ্ধতি কিছু কাৰণত ভগ্ন হয় তেতিয়াও গোটেই নিশা নিশুৱাকৈ কটায়। এনেধৰণৰ সমস্যাই অভিভাৱক সকলক ব্যতিব্যস্ত কৰাৰ লগতে শিশুৰ দৈহিক আৰু মানসিক গঠনত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়।

দুৰ্ঘটনা (Accident) ঃ

শৈশৱ কালৰ সংঘটিত দুৰ্ঘটনাই কেতিয়াবা শিশুৰ দৈহিক গঠনত প্ৰভাৱ পেলায়। এই বয়সৰ শিশু সকল প্ৰায়েই দুৰ্ঘটনাগ্ৰস্থ হয় কিয়নো অভিভাৱক সকলে শিশু সকলৰ শৈশৱ কালতেই শৈশৱ কালতেই বেছি দুৰুত্ব সহকাৰে আলফুলকৈ ডাঙৰ কৰে। যিহেতু এই বয়সত শিশু সকলক ডাঙৰ বোৱা বুলি ধৰা হয়। অভিভাৱক সকলৰ পৰাও যত্ন আৰু পৰিচৰ্য্যাও কমাই দিয়া হয়। ফলত শিশু সকলৰ হাত, ভৰি, চকু, মুখ, মুৰ, শৰিৰ আদি দুৰ্ঘটনাৰ বলি হোৱা দেখা যায়।

সামাজিক সমাযোজন সমস্যা (Social Adjustment Problem) ঃ

সঁচা অৰ্থত চাৰি বছৰ বয়সৰ শিশু এজনে সামাজিক আচৰণত সিদ্ধ হস্ত বুলি কব পৰা নাযায়। সাধাৰণতে, এই শিশুচামে কাজিয়া, বগৰা-বগৰি যুদ্ধ আদি কৰি ভাল পায়। অন্যৰ লগত নিজৰ বস্তুৰ ভাগ বতৰা কৰিবলৈ অসন্তুষ্টি প্ৰকাশ কৰে। অৱশ্যে, পাঁচ বছৰ পাছৰ বয়সৰ পৰা শিশুসকলে এই বদ অভ্যাসবোৰ এৰাই চলা উচিত। অসামাজিক আচৰণত লিপ্ত থকা শিশুসকলৰ লগত সেই বয়সৰে সুশ্ৰী, সুসভ্য শিশু সকলে খেলিবলৈ ভাল নাপায়। ফলস্বৰূপে তেনেধৰণৰ শিশু সকলেই সমাজৰ পৰিবেশৰ লগত মিলিব নোৱাৰা হৈ পৰে সেয়ে এই স্তৰতে যিমান সোনকালে পাৰি সিমান সোনকালে শিশুসকলৰ মাজৰ পৰা সামাজিক আচৰণবোৰ নাইকিয়া কৰিবৰ বাবে যত্ন কৰে।

প্ৰাক-প্ৰাথমিক বিদ্যালয় ঃ

পূৰ্ব প্ৰাথমিক স্কুলক প্ৰকৃত অৰ্থত স্কুল নুবুলি চালুকীয় শিশুৰ পালনশালা (Nursery) বুলিহে কব পাৰি। কাৰণ শিশুক প্ৰাথমিক স্তৰত বিধিগত ভাবে শিক্ষা আহৰণৰ উপযুক্ত কৰি তুলিবৰ বাবে ইয়াত প্ৰয়োজনীয় প্ৰস্তুতি চলোৱা হয়। স্কুলত নিৰ্ধাৰিত নীতি নিয়মৰ পৰিবৰ্তে ইয়াত শিশুৰ বাবে ৰং আনন্দ আৰু খেলা ধুলাৰ এক প্ৰাকৃতিক পৰিবেশ সৃষ্টি কৰা হয়। এনে পৰিবেশ ৰ মুখ্য নায়ক হয় শিশু নিজেই। শিশুৰ সহজাত প্ৰবৃত্তি সমূহ উপযুক্ত শিক্ষা পৰিবেশৰ যোগেদি অধিক সংশোধিত আৰু সামাজিকৰণ কৰি থকাটো ইয়াৰ মুখ্য উ শ্য। শিশু প্ৰকৃতিৰ লগত খাপ খোৱাকৈ খেলাৰ যোগেদি আত্ম প্ৰকাশৰ ইয়াত পৰিকল্পীত আচনি প্ৰস্তুত কৰা হয়। খেলাৰ পৰিবেশত শিক্ষক প্ৰত্যক্ষ অভিজ্ঞতাৰে আনন্দ দিয়াটোহে এইবিধ স্কুলৰ প্ৰধান উ শ্য। পাঠ্যপুথিৰ পাঠদান কৰাটো নহয়। খেলা আৰু ৰং আনন্দৰ চলেৰে শিশুৰ প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যৰক্ষা সম্বন্ধীয় জ্ঞান দিয়া আৰু দৈনন্দিন জীৱনৰ ক্ৰিয়া অনুশীল কৰিবলৈ শিকোৱা হয়। এই পৰ্য্যায়ৰ শিক্ষাৰ মাধ্যম হৈছে খেলা। খেলৰ উপৰিও নৃত্য-গীত, চিত্ৰাংকন আদি শিশুৰ মনোগ্ৰাহী বিষয়ৰ শিক্ষা দিয়া হয়। শিশুৰ জ্ঞানেন্দ্ৰিয় সমুহ অধিক সক্ৰিয় কৰি তুলিবৰ বাবে নানা বিধি শিক্ষা সজুলিৰ সহায়েৰে ইন্দ্ৰিয়ানুভূতিৰ বিজ্ঞান সন্মত শিক্ষা দিয়া হয়। দেহ মানসিক ভাবে স্বাভাবিক শিশুতকৈ ব্যতিক্ৰম অথবা ইন্দ্ৰিয়সমূহৰ দুৰ্বলতাত ভগা শিশুক ধৰা পেলাই তাৰ

উপযুক্ত চিকিৎসা আগবঢ়োৱাৰ বাবেও ইয়াৰ ব্যৱস্থা থাকে। উপযুক্ত ভাবে ইন্দ্ৰিয়ানুভূতিৰ যোগ্যতা লাভ কৰি উঠিলে ইয়াৰ শেষ পৰ্য্যায়ত শিশুক লিখা-পঢ়া আৰু অংক কৰাৰ প্ৰাথমিক অভিজ্ঞতাও দিয়া হয়। দুবছৰৰ পৰা পাঁচ বছৰ বয়সলৈ শিশুক এইবিধ স্কুলত প্ৰয়োজনীয় তত্ত্বাবধান লোৱা হয়। শিক্ষাৰ এই পৰ্য্যায়ৰ কেতবোৰ বিশেষ প্ৰয়োজনীয় দায়িত্ব তলত সংক্ষেপে উল্লেখ কৰা হৈছে।

১। দৃষ্টি, শব্দ, স্পৰ্শ আদি ইন্দ্ৰিয় অনুভূতি সমূহ উপযুক্ত ভাবে লাভ কৰিবলৈ শিশুক সংবেদনৰ শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
২। কেতবোৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ ক্ৰিয়া অনুশীলনৰ যোগেদি শিশুৰ সজ অভ্যাস গঠনৰ চেষ্টা কৰিব লাগে।
৩। মুক্ত প্ৰাকৃতিক পৰিবেশৰ মাজত খেলা ধুলাৰ যোগেদি শিশুৰ অংগ সঞ্চালন ক্ষমতাৰ (motor ability) বিকাশ সাধন কৰিব লাগে।
৪। কল্পনাপ্ৰিয় শিশুক খেলা-ধুলা, নৃত্য-গীত, গল্প, চিত্ৰাংকণ আদিৰ যোগেদি মনত কাল্পনিক আনন্দ দিব লাগে।
৫। এনেবোৰ কাৰ্য্যসুচীৰ আন এটা উ   শ্য হৈছে শিশুৰ আবেগিক প্ৰকাশ আৰু বিকাশত সহায় কৰা।
৬। শিশুৰ ঘৰুৱা আৰু শিক্ষাৰ পৰিবেশৰ মাজত একো ব্যৱধান নৰখাকৈ মৰম চেনেহৰে এটা প্ৰতিপূৰ্ণ পৰিবেশ সৃষ্টি কৰিব লাগে।
৭। কোনো শিশুৰ ইন্দ্ৰীয় দুৰ্বলতা আদি নিৰীক্ষণ কৰি তাৰ প্ৰয়োজনীয় তত্ত্বাবধান আৰু চিকিৎসা ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষা প্ৰদান কৰা অনুষ্ঠান ঃ

অংগনবাদী ঃ Anganwadi হৈছে ভাৰতৰ এক প্ৰকাৰৰ গ্ৰাম্য শিশু যত্ন কেন্দ্ৰ। শিশুৰ ক্ষুধা আৰু পুষ্টিহীনতাৰ বিৰুদ্ধে যুজিবলৈ ইন্টিগ্ৰেটেড চাইল্ড ডেভেলপমেন্ট চাৰ্ভিচেছ কাৰ্য্যসূচীত অংশ হিচাপে ভাৰত চৰকাৰে ১৯৭৫ চনত এই কাৰ্য্যসূচী আৰ   কৰিছিল। হিন্দী ভাষাত অংগনবাদী বা অংগনবাডীৰ অৰ্থ হৈছে চোতালৰ আশ্ৰয়।

এই সাধাৰণ অংগনবাদী কেন্দ্ৰই এখন গাঁৱত প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰে। ই ভাৰতীয় জনস্বাস্থ্য সেৱা প্ৰনালীৰ এটা অংশ। প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা কৰ্মকলাপবোৰৰ ভিতৰত আছে গৰ্ভনিৰোধকৰ বিষয়ে পৰামৰ্শ দিয়া আৰু যোগান ধৰা পুষ্টি আৰু পৰিপুৰকৰ বিষয়ে শিক্ষা দিয়াৰ লগতে শিশু সকলৰ বাবে প্ৰাক প্ৰাথমিক বিদ্যালয় ৰূপে কাম কৰা। কেন্দ্ৰবোৰ অৰেল ৰিহাইড্ৰেচন চল্ট প্ৰাথমিক ঔষধ আৰু গৰ্ভ নিৰোধকৰ বাবে কোষ্ঠাগাৰ হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰা হব পাৰে। ৩১ জানুৱাৰী ২০১৩ ৰ তথ্য অনুসৰি ১৩.৭ লাখ অনুমোদিত অংগনবাদী কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত প্ৰায় ১৩.৩ লাখ অংগনবাদী কেন্দ কাৰ্য্যৰত হৈছে। এই কেন্দ্ৰ বোৰে পৰিপুৰক পুষ্টি অনানুষ্ঠানিক প্ৰাক প্ৰাথমিক বিদ্যালয় শিক্ষা পুষ্টি আৰু স্বাস্থ্য শিক্ষা টিকাকৰণ স্বাস্থ্য পৰীক্ষা আৰু ৰেফাৰেল সেৱা প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ অন্তিম তিনিটা সেৱা ৰাজহুৱা স্বাস্থ্য প্ৰণালীৰ সৈতে একত্ৰিত হৈ প্ৰদান কৰা হয়।

১। **নাৰ্চাৰী বিদ্যালয় ঃ** নাৰ্চাৰী বিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক মাৰ্গাৰেট মেক মিলন। নাৰ্চাৰী শব্দৰ অৰ্থ হল ফুল পুলিৰ বাগিছা। মালিৰ দৰে কন কন শিশু বিলাকৰ যত্ন লোৱাৰ ব্যৱস্থা থকাৰ বাবে ইয়াৰ নাম নাৰ্চাৰী বিদ্যালয়। আমাৰ দেশৰ চহৰ অঞ্চলত এনে অনুষ্ঠান গঢ়ি উঠিছে যদিও এইবোৰত অত্যাধিক মাচুল লোৱা বাবে সৰ্ব সাধাৰণ মানুহ ইয়াৰ ওচৰত চহিব নোৱাৰে।

২। **কিণ্ডাৰ গাৰ্টেন বিদ্যালয় ঃ** জাৰ্মানৰ ফ্ৰৱেল এই স্কুল সমূহৰ প্ৰৱৰ্তক। নাৰ্চাৰী বিদ্যালয়ৰ দৰেই এই বিদ্যালয় সমূহত কন কন শিশু হঁতৰ যত্ন লোৱা আৰু শিক্ষা দিয়া হয়। এনে বিদ্যালয় সমূহত প্ৰায় খ্ৰীষ্টিয়ান পদুৰী সকলে পৰিচালনা কৰে। ভাৰতবৰ্ষত প্ৰায়বোৰ চহৰতে কিণ্ডাৰ গাৰ্টেন স্কুল আছে। চমুকৈ ইয়াক কে জি বুলি কোৱা হয়।

৩। **মন্টেশ্বৰী পদ্ধতিৰ বিদ্যালয় ঃ** ইটালী দেশৰ ড° মন্টেশ্বৰী এই স্কুল সমূহৰ প্ৰতিষ্ঠাপক। এই বিধ স্কুল বৰ্তমান পৃথিৱীত প্ৰচুৰ জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে। আমাৰ দেশৰো নগৰে চহৰে মন্টেশ্বৰী স্কুল গঢ়ি উঠিছে। ইয়াত শিক্ষয়িত্ৰী সকলৰ প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজন। এই বিদ্যালয় সমূহত খেলা ধুলা সংগীত আৰু বিভিন্ন বস্তুৰ মাধ্যমত শিক্ষা দিবলৈ যত্ন কৰা হয়।

৪। **প্ৰাক মৌলিক বিদ্যালয় ঃ** প্ৰাক মৌলিক পদ্ধতিৰ জৰিয়তে ভাৰতীয় মুলৰ আৰু মহাত্মা গান্ধীৰ অনুমোদনৰ পৰিত্ৰতাৰ সৈতে সম্পৰ্কীত। সম্পূৰ্ণ ৰূপে প্ৰাক মৌলিক বিদ্যালয় ভাৰতত খুব কম। এই বিদ্যালয়বোৰ সস্তা দৰাচলতে সস্তাৰ নীতিটো।

৫। **মন্টেশ্বৰী বিদ্যালয় কঠোৰ ভাবে মন্টেছৰিয়ান নহয় ঃ** এই বোৰ ভাৰতৰ প্ৰাক বিদ্যালয় সমূহৰ ভিতৰত সৰ্ববৃহৎ গোট। যদিও মন্টেশ্বৰী বুলি কোৱা তেওঁলোকে সুবিধা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা অনুসৰি মুক্ত ভাবে সংযোজন আৰু পৰিবৰ্তন কৰে। ফলস্বৰূপে তেওঁলোকে প্ৰায়ে কে. জি. নাৰ্চাৰী বা প্ৰাক মৌলিক পদ্ধতিবোৰ এটা বা আনটোৰ প্ৰতি পক্ষপতিত্ব কৰে। দক্ষ আৰু আগ্ৰহী শিক্ষক সকলৰ অধীনত তেওঁলোকক অত্যন্ত দক্ষ যেনে লাগে যি বিভিন্ন ভাৰতীয় পৰিস্থিতিৰ মন্টেশ্বৰী পদ্ধতি এক মুখি অভিযোজন উপস্থাপন কৰে।

IMPORTANCE OF STUDY

মানৱ জীৱনৰ বিকাশৰ পৰ্য্যায় কেইটাৰ ভিতৰত শৈশৱ কালটো অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। শৈশৱ কালৰ লগত জড়িত থকা শিক্ষা ব্য.ৱস্থাটো হ'ল প্ৰাক প্ৰাথমিক শিক্ষা ব্যৱস্থা শিশুৰ সৰ্বতোমুখী শক্তি ৬ বাৰৰ বিকাশত শিক্ষাৰ প্ৰাক প্ৰাথমিক পৰ্য্যায় টোৰ গুৰুত্ব বহুত।

কাৰণ সেইটো সময়ত যদি বিভিন্ন দিশৰ বিকাশত ভাৰ সাম্যতা নাথাকে, ই তেনেহলে তেওঁলোকৰ বিকাশৰ বাকী কেইটা পৰ্য্যায়ৰ বিভিন্ন ধৰণৰ সমস্যাই দেখা দিব পাৰে। সেয়েহে পৰিয়াল আৰু প্ৰাক প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰ সমূহে শিশু বিলাকৰ সৰ্বতোমুখী বিকাশৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব লাগে। ব্যাসকুছি অঞ্চলৰ অন্তৰ্ভূক্ত প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰ সমূহে শিশু সকলৰ সৰ্বতোমুখী বিকাশত কেনেধৰণে সহায় আগবঢ়ায় বা কেনেধৰণৰ পদক্ষেপ লয় তাক পৰ্যবেক্ষণ কৰাৰ বাবে এই বিষয়টোক প্ৰকল্প কৰ্মৰ বিষয় হিচাপে বাছি লোৱা হৈছে।

STATEMENT OF THE PROBLEM

The present study is entitled as "Roole of Pre-Primary Education in Child's holistic Development with special reference to Byaskuchi of Sarukshetri Mouza.

OBJECTIVE OF THE STUDY

1. To Study the facilities provided by the Pre-School of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

2. To Study the problem of Pre-School Education of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

3. To Study the teaching methods used by the Pre-School teachers of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

DELIMITATION OF THE STUDY

i) The Study is limited to Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza, Dist. Barpeta (Assam)

ii) The Study is limited to Pre-School Education of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

iii) This Study is limited to the infancy period of the Child of Sarukshetri Mouza.

iv) The study is confined to the Child of 3-5 years of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

Chapter - 2

REVIEW OF RELATED LITERATURE

Review of related literature is essential part of Research. Review is the base for selecting problems objectives and formulating hypotheses.

Review of related literature is helpful to the researchers in two ways. First it informs the researcher about what has already been done in a particular field so that unnecessary duplication could be avoided. Second it helps to know what is yet to be done.

Diffrent studies that have been undertaken by different intellecturals, academicians and researcher in India and abroad have been thoroughly analyzed and reviewed.

Tanja Mcilroy from Ireland former early childhood teacher ttnrned blogger in her blog Empowered parents in her article.

"The Holistic Development of a child During the Early years". Wrote about the importance of holistic development for children. Holistic development is important and is the key to learning in the early years of childhood. According to her, the five key areas of holistic development are physical development, social skills emotional understanding, intellectual development and spiritual development. She said that encouraging holistic development in the early years is the responsibility of parents and educators.

Dr. Prabhat Koushik in the bi-monthly resource journal naming "The Progressive Teacher" wrote an articld on Importance of Pre-School education.

In the article he wrote that Pre-School education is the need of the time as most of the parents are working and donot have quality time to spend with their children. Most of the babies are left at home with grand parents or helpers who are not able to guide them the way they should be Pre-School education helps in a child's emotional, social and personal growth and development. Although a child learns how to talk while at home, in Pre-School continuous interaction and enposure with children of same age group and teachers helps them to enhance their communication skills.

Jayasree Saikia, Assam, India M.Phil student of Education Dibrugarh University student on Pre-School education of Jorhat District. The objectives of her study were : To study the facilities provided by the Pre-School of Jorhat, Assam, India, to identify the current practies of Pre-School education of Jorhat district, Assam, to examine the problems of Pre-School education of Jorhat district, Assam, to compare the facilities of government and private Pre-School education of Jorhat district, to study the teaching methods using by the Pre-School teachers of Jorhat district, Assam etc.

The major findings of te study were :

Each of the government Pre-School Education centre is

managed by to employees, one is woeker and another is helps.

The Pre School education institution is started from 8 am to 12 pm in the working days.

The government workers and employee get the training separatly.

The worker gets job training refresher training and integrated management of new born and childhood illness (JMNCI) training is organized for 8 days and the refresher training is for worker is organized for 7 days.

The government provided the playing equipments to the govt Pre-School, such as balls, skipping, toys, etc.

From the government Pre-School the food is provided, such as Rice, arti food (packing food) etc, here the children who's age is between 3 - 6 years is allowed for food in the Pre-School education institution. The government Pre-School education centre provided the child for making food such as Khisiri, Dalis, boil egg etc.

Chapter - 3

METHODOLOGY

মোৰ প্ৰকল্পৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰি লোৱা বিষয়টোৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে যিহেতু জৰীপ পদ্ধতি (Survey Method) প্ৰাসংগিক সেয়েহে প্ৰশ্ন সূচীৰ সময়ত জৰীপ পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰা হৈছে।

যিহেতু অসম ৰাজ্যৰ বৰপেটা জিলাৰ অন্তৰ্গত ব্যাসকুছি অঞ্চলত কেইবাখনো প্ৰাক প্ৰাথমিক পৰ্য্যায়ৰ বিদ্যালয় আছে সেয়েহে মোৰ প্ৰকল্প কৰ্মৰ সুবিধাৰ্থে বৰপেটা জিলাৰ ব্যাসকুছিৰ অন্তৰ্গত ব্যাসকুছি ৩৮ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ১, ব্যাসকুছি ৪০ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ৩, ব্যাসকুছি ৩৩ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ২ আৰু ক্ষুদ্ৰফালাদী ৩২ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ১ এই চাৰিওটা কেন্দ্ৰক নমুনা (Sample) হিচাপে লৈ প্ৰধান শিক্ষয়ত্ৰীৰ পৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হৈছে।

মোৰ প্ৰকল্প বিষয়টোৰ বাবে কিছুমান Tools techiniques ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। সেইবোৰ তলত দিয়া ধৰণৰ -

1. School information schedule.
2. Interview schedule for Head teacher.

Chapter - 4

DATA ANALYSIS AND INTERPRETATION

Data analysis of the objective No -1

Objective :

To Study the facilities provided by the Pre-School of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

১ নং উ শ্য অনুসৰি সংগ্ৰহ কৰা তথ্য সমূহ তলত বিশ্লেষণ কৰা হ'ল -

১। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুসকলৰ সৰ্বাত্মক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয়।

২। প্ৰতিটো কেন্দ্ৰতে শিশু সকলক শাৰিৰীক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়ে আৰু শাৰিৰীক বিকাশৰ বাবে কাবাডী, ৰছী টনা, দৌৰা, বল, জপিওৱা, বাহিৰ-ভিতৰ আদি খেল ধেমালিৰ ব্যৱস্থা আছে।

৩। চাৰিওখন কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত ব্যাসকুছি ৩৮ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ১ আৰু ক্ষুদ্ৰফালাদী ৩২ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ১ এই দুখনত শিশুসকলৰ দেহ পৰিক্ষা কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে।

৪। ব্যাসকুছি ৪০ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰত ৩ আৰু ব্যাসকুছি ৩৯ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ২ এই দুখনত দেহ পৰিক্ষা কৰাৰ ব্যৱস্থা নাই।

৫। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুৰ ওজন পৰিক্ষাৰ ব্যৱস্থা আছে।

৬। প্ৰত্যেক কেন্দ্ৰতে শিশুসকলক নিয়মিত খাদ্য প্ৰদান কৰা হয়।

৭। প্ৰতিটো কেন্দ্ৰতে বাৰ অনুযায়ী খাদ্য তালিকা একে ধৰণৰ হয়। তলত খাদ্য তালিকা খন দিয়া হ'ল -

বাৰ	খাদ্য
সোম বাৰ	খিচিৰি
মঙ্গল বাৰ	চুজি
বুধ বাৰ	খিচিৰি
বৃহস্পতি বাৰ	চুজি
শুক্র বাৰ	পায়স
শনিবাৰ	ব'ইল কনী

প্রতিটো কেন্দ্রতে আবেগিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয় আৰু এই বিকাশৰ বাবে নৃত্য-গীতৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। সামাজিক বিকাশৰ বাবে দলীয় খেলা-ধুলাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। নৈতিক বিকাশৰ বাবে প্ৰত্যেক কেন্দ্রতে প্রার্থনা, সাধুকথা, পুৰস্কাৰ আৰু শাস্তিৰ ব্যৱস্থা আছে। চাৰিওটা কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত ব্যাসকুছি ৩৯ নং অংগনবাদী কেন্দ্র ২ আৰু ৪০ নং অংগনবাদী কেন্দ্র ৩ বিশুদ্ধ খোৱা পানীৰ ব্যৱস্থা আছে। প্ৰত্যেক কেন্দ্রতে ঐক্য পোচাকৰ ব্যৱস্থা আছে।

Data analysis of the objective No - 2

Objective :

To Study the problems of Pre-School of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

২ নং উে শ্য অনুসৰি সংগ্ৰহ কৰা তথ্য সমূহ তলত বিশ্লেষণ কৰা হ'ল -

চাৰিওটা কেন্দ্ৰৰ ভিতৰত ক্ষুদ্ৰফালাদী ৩২ নং অংগনবাদী কেন্দ্ৰ ১ এই কেন্দ্ৰটোৱে কোনো ধৰণৰ অসুবিধা বা সমস্যাৰ সন্মুখীন হোৱা দেখা নাযায়। বাকী তিনিওটা কেন্দ্ৰই বিভিন্ন অসুবিধাৰ সন্মুখীন হোৱা দেখা যায় আৰু একে ধৰণৰ সমস্যা বা অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈছে।

ব্যাসকুছি ৩৮ নং অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ ১, ব্যাসকুছি ৩৯ নং অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ ২ আৰু ব্যাসকুছি ৪০ নং অংগনবাড়ী কেন্দৰ ৩ এই তিনিওটা কেন্দ্ৰতে বিভিন্ন ধৰণৰ অসুবিধা বা সমস্যা সমূহ হ'ল -

১। কেন্দ্ৰটো যথেষ্ট ঠেক হোৱাৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ অসুবিধাৰ সৃষ্টি হৈছে।

২। বিশুদ্ধ খোৱা পানীৰ ব্যৱস্থা নাই লগতে শৌচাগাৰৰো ব্যৱস্থা নাই।

৩। বাৰিষাৰ দিনত কেন্দ্ৰটো বন্ধ কৰিবলগীয়া হয়।

৪। নিৰ্দিষ্ট খেল পথাৰ নাই, বৰষুণ আহিলে পানী পৰে ইত্যাদি।

Data Analysis of the objective No - 3

Objective :

To Study the teaching methods used by the Pre-School teachers of Byaskuchi area of Sarukshetri Mouza.

৩ নং উ শ্য অনুশৰি সংগ্ৰহ কৰা তথ্য সমূহ তলত বিশ্লেষণ কৰা হ’ল -

১। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে বিভিন্ন পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰি শিশুসকলক শিকোৱা হয়।

২। লিখা পঢ়া আৰু গণনাৰ শিক্ষা খেল ধেমালীৰ মাজেৰে অংগী-ভংগীৰ, নাচ-গান, সাধু, বৰ্ণমালা, মনিমালা, সংখ্যা গণনা কৰা ফলি, ছবি আদি বিভিন্ন পদ্ধতিৰ জৰিয়তে শিকোৱা হয়।

৩। ভাষাৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰ বিভিন্ন আকৃতিৰ সামগ্ৰী এটা শব্দ বাৰে বাৰে কোৱা হয়। সাধু কথা, গীতমাত, কবিতা ইত্যাদিৰ জৰিয়তে শিশুসকলৰ ভাষাৰ বিকাশ সাধন কৰা হয়।

Chapter - 5

FINDING OF THE STUDY

এই প্ৰকল্প বিষয়টো নমুনা হিচাপে চাৰিটা প্ৰাক-প্ৰাথমিক কেন্দ্ৰ লোৱা হৈছে। নিৰ্বাচিত চাৰিওটা কেন্দ্ৰৰ পৰা অধ্যয়ন কৰি বহুতো তথ্য পোৱা গৈছে। নিৰ্বাচিত কেন্দ্ৰ চাৰিটাৰ ব্যৱস্থাৱলী সমূহৰ মাজত মিল অথবা অমিল বা কম/বেছি গ্ৰহণকাৰী ব্যৱস্থাৱলী কাৰ্যসূচী হিচাপে আমি তথ্য উলিয়াব পাৰিছোঁ। এই চাৰিওটা কেন্দ্ৰ পৃথকে অনুষ্ঠিত কৰা বা হাতত লোৱা কাৰ্য্যব্যৱস্থা সমূহ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল -

১। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুসকৰ সৰ্বাত্মক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয়।

২। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুসকলৰ শাৰীৰিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয় লগতে শাৰীৰিক বিকাশৰ বাবে কাবাডী, দৌৰ, ৰচী টনা, বল ইত্যাদি খেলিবলৈ দিয়া হয়।

৩। নিয়মিত খাদ্য যোগানৰ ব্যৱস্থা আছে আৰু খাদ্য ব্যৱস্থাৰ বাবে এখন নিয়মিত ভাৱে প্ৰদান কৰা খাদ্যৰ তালিকা আছে।

৪। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুসকলৰ সামাজিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়ে আৰু সামাজিক বিকাশৰ বাবে দলীয় খেলা-ধুলাৰ ব্যৱস্থা আছে।

৫। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে নৈতিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়ে আৰু নৈতিক বিকাশৰ বাবে সমূহীয়া প্ৰাৰ্থনা, সাধু-কথা, পুৰস্কাৰ আদিৰ ব্যৱস্থা আছে।

৬। চাৰিওটা কেন্দ্ৰতে শিশুসকলৰ ঐক্য পোচাকৰ ব্যৱস্থা আছে।

CONCLUSION

ওপৰোক্ত আলোচনাৰ পৰা সামৰণিত ক'ব পাৰি যে চৰকাৰী প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাখণ্ডৰ ব্যৱস্থাটো যথেষ্ট ভাল নহয়। আটাইকেইখন চৰকাৰী প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান সমূহৰ তিনিখনতেই বিশুদ্ধ খোৱাপানীৰ ব্যৱস্থা নাই। খেলা-ধুলাৰ সামগ্ৰী ছাত্ৰ-ছাত্ৰী অনুপাতে যথেষ্ট কম দেখা যায়। অনুষ্ঠান বা কেন্দ্ৰসমূহৰ আন্তঃগাঠনি যথেষ্ট দুৰ্বল দেখা যায়। বাৰিষাৰ দিনত অনুষ্ঠান সমূহত পানী উঠাৰ বাবে প্ৰায়ে বন্ধ ৰাখিব লগা হয়। টিনপাতবোৰত ফুটা থকা বাবে বৰষুণ আহিলে ভিতৰত পানী পৰে। সেয়েহে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ তেনেকুৱা বতৰত বিদ্যালয়লৈ আহিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ নকৰে।

যদিও প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাটো শিক্ষাৰ্থীসকলৰ আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰ বাবে বাধ্যতামূলক নহয় তথাপি এই পৰ্য্যায়ৰ শিক্ষা শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়। শিক্ষাৰ্থীসকলৰ সৰ্বতোমুখী বিকাশত এই শিক্ষাৰ প্ৰয়োজন আৰু গুৰুত্ব অন্যন্ত বেছি। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ দৈহ্যিক, সামাজিক, আবেগিক, নৈতিক আদি দিশৰ ভাৰসাম্য বিকাশত প্ৰাক-প্ৰাথমিক পৰ্য্যায়ৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজনীয়তা কেতিয়াও অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। চৰকাৰে আৰ্থিক সাহাৰ্য্য প্ৰদান কৰি এই অনুষ্ঠানসমূহৰ আন্তঃগাঠনি উন্নত কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব লাগে।

SUGGESTION

তলত পৰামৰ্শসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হ'ল -

১। কেন্দ্ৰসমূহত খেলৰ সামগ্ৰী যিমান থাকিব লাগে সিমান নাই গতিকে সেইবোৰ চৰকাৰে যোগান ধৰিব লাগে।

২। বৰষুণ আহিলে পানী পৰে কেন্দ্ৰটোত সেইবাবে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ সেইটো সময়ত নিয়মিতভাৱে শ্ৰেণীকোঠাত উপস্থিত থাকিব নোৱাৰে। তাৰ কাৰণে চৰকাৰে আন্তঃগাঠনি বিকাশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে।

৩। বিশুদ্ধ খোৰাপানীৰ সুবিধা নাই তাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

৪। নিৰ্দিষ্ট খেল পথাৰ নাই।

৫। কেন্দ্ৰসমূহ ঠেক হোৱাৰ বাবে বিভিন্ন সমস্যাৰ সন্মুখীন হয় বাবে কেন্দ্ৰসমূহ বহল কৰাৰ বাবে চৰকাৰে ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

প্ৰাক-প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ শিশুসকলৰ সৰ্বাত্মক বিকাশত প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান সমূহৰ ভূমিকাৰ ওপৰত বহল ভিত্তিত পুনৰ অধ্যয়ণৰ প্ৰয়োজন আছে।

REFFERENCES

১। ড° মুকুন্দ শৰ্মা, ড° ৰেণু গোস্বামী ঃ - শিক্ষা

২। ড° গায়ত্ৰী গোস্বামী, ড° উৎপল কলিতা আৰু ড° ৰুণুমী দেৱী ঃ - বিকাশমূলক মনোবিজ্ঞান

৩। বৰুৱা যতীন (২০০৮) ঃ - শিক্ষাতত্ব

৪। ড° উৎপল কলিতা, ড° ৰঞ্জু মেধী আৰু অনিতা ভাগৱতী ঃ - শিক্ষা আৰু বিকাশ

৫। WWW.GOOGLE.COM

APPENDIX - 1

Interview schedule for the headmistress :

Sl. No.	Name of the Pre-School Centre	Number of Teacher	Number of Male Student	Number of Female Student	Total Student

APPENDIX - 2

Interview schedule for the headmistress :

১। আপোনালোকৰ প্ৰাক-প্ৰাথমিক শিক্ষা কেন্দ্ৰত শিশু সকলৰ সৰ্বাত্মক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয় বুলি ভাবেনে ? (হয়/নহয়)

২। শিশুসকলৰ শাৰীৰিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয় বুলি ভাবেনে ? (হয়/নহয়)

৩। শিশুসকলৰ শাৰীৰিক বিকাশৰ বাবে কি কি খেল-ধেমালিৰ ব্যৱস্থা আছে ?

৪। নিয়মিতভাবে শিশুৰ ওজন পৰীক্ষা কৰাৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

৫। নিয়মিত ভাবে শিশুৰ দেহ পৰীক্ষা কৰাৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

৬। শিশুসকলক নিয়মিতভাবে খাদ্য প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

৭। খাদ্য তালিকা আছেনে ? (আছে/নাই)

৮। খাদ্য তালিকা অনুসৰি শিশু সকলক খাদ্য প্ৰদান কৰা হয়নে ? (হয়/নহয়)

৯। শিশুসকলৰ বৌদ্ধিক দিশৰ বিকাশৰ বাবে লিখা-পঢ়া আৰু গণনাৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰা হয়নে ? (হয়/নহয়)

১০। শিশুসকলৰ কি পদ্ধতিৰ সহায় লৈ লিখা-পঢ়া গণনা শিকোৱা হয় ?

১১। শিশুৰ আৱেগিক বিকাশত গুৰুত্ব দিয়া হয় নে ? (হয়/নহয়)

১২। আৱেগিক বিকাশৰ বাবে নৃত্য-গীতৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৩। শিশুসকলৰ সামাজিক বিকাশৰ বাবে দলীয় খেলা-ধূলাৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৪। নৈতিক দিশৰ বিকাশৰ বাবে সমূহীয়া প্ৰাৰ্থনাৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৫। নৈতিক দিশৰ বিকাশৰ বাবে সাধু কথাৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৬। নৈতিক দিশৰ বিকাশৰ বাবে পুৰস্কাৰৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৭। নৈতিক শিক্ষাৰ বিকাশৰ বাবে শাস্তিৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৮। শিশুসকলৰ বাবে বিশুদ্ধ খোৱা পানীৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)

১৯। শিশুসকলৰ ভাষাৰ বিকাশৰ বাবে কি কি ব্যৱস্থা লোৱা হয় ?

২০। শিশুসকলৰ ঐক্য পোছাকৰ ব্যৱস্থা আছেনে ? (আছে/নাই)